

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

Lex III. Eorum est scientia punienda, & seuerissimis meritò legibus vindicanda, qui magicis accincti artibus, aut contra salutem hominum moliti, aut pudicos animos ad libidinem deflexisse ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

ferri candentis, vel aque feruentis ad sortes re-
 ducit. Probatio ferri candentis & similium or-
 dinatur ad alicuius peccati occulti inquisitio-
 nem, per aliquid, quod ab homine fit, & in
 hoc conuenit cum sortibus. In quantum ta-
 men expectatur aliquis miraculosus effectus,
 à Deo, excedit communem sortium ratio-
 nem. Vnde huiusmodi iudicium est illicitum,
 & quia ordinatur ad iudicanda occulta,
 quæ diuino iudicio reseruantur, & quia di-
 uina auctoritate non est sancitum. 2. q. 5. cap.
 Consultuisti. Eadem videtur ratio de lege du-
 ellorum seu monomachia, nisi quod plus ac-
 cedit ad communem rationem sortium, in
 quantum non expectatur ibi miraculosus ef-
 fectus, nisi pugiles sint impares virtute vel ar-
 te. De duello vide textum cum DD. de purga-
 tione vulgari. cap. Cura suscepti. & 2. q. 5. can.
 Monomachiam, & Caietanum ad longum in
 S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. Concil. Trident. sess. 25.
 cap. 19. de Reformatione.

LEX IIII.

*Eorum est scientia punienda, & seueris-
 simis merito legibus vindicanda, qui magi-
 cis accincti artibus, aut contra salutem ho-
 minum moliti, aut pudicos animos ad libi-
 dinem deflexisse deteguntur. Nullis verò
 crimi-*

criminationibus implicanda sunt, quæ sita humanis corporibus remedia: aut in agrestibus locis innocenter adhibita suffragia, ne maturis vindemijs metuerentur imbres: aut ventis & grandinis lapidatione quarterentur, quibus non cuiusq. salus, aut æstimatio lederetur: sed quorum proficit actus, ne diuina munera & labores hominum sternerentur.

THEODOSIANVS rectius posteriora verba ponere videtur (sed quorum proficerent actus, ne diuina munera & labores hominum sternerentur) imò in Cod. illud (ne) in antiquioribus impressionibus, saltem non habetur.

Hæc L. cum satis multos effectus magis & maleficis attribuat, in primis breuibus, quæ literam concernunt, percurrenda sunt. Deinde mouendæ quæstiones occurrentes & resoluendæ.

In Superioribus actum est vt plurimum de eis, quæ spectant ad magiam diuinatricem: quæ autem in hac L. continentur, concernunt artes magicas operatrices.

Sicut bonæ scientiæ ad ornamentum utilitatemq; Reipub. sunt promouendæ: ita male, cum tendant ad interitum communis salutis, meritò legibus sunt vindicandæ, iuxta præsentem Legem.

Magi-

Magis artibus accincti malefici, mirabilia & humanam naturam excedentia opera perficiunt. Malefici dicuntur bene accincti diabolicis artibus: quia eis vtuntur tanquam armis quibusdam, ad impugnandum alios. Possunt & dici accincti in alio sensu: quia se promptos expeditosq; exhibent, ad actiones malas, pro Diaboli voluntate.

Magicae vitiae vanitates artes dicuntur: quia ex praescripto Dæmonum aut suorum ministrorum, certis ritibus & modis exercentur. Artem igitur magicam aut maleficam intelligimus, cognitionem, experimentum & exercitium diabolicarum operationum. Arsenim est potius habitus operatiuus, quam speculatiuus, vt docent Aristot. lib. 6. Ethic. & S. Thomas 1. 2. q. 57. art. 3. Quare qui opera diabolica exercent, artem magicam exercere dicuntur. Nec est de ratione artis, vt quidam sentire videntur, vt ex libris addiscatur; quando improbant maleficas nullas scire artes, eò quod libros non habeant, imò vt plurimum legere nesciant. Sunt enim artes liberales: vt Grammatica, Poëtica, Rhetorica & cætera. Sunt etiam mechanicæ: priores ex libris addiscuntur: posteriores communiter ex instructione magistri: & inter has quædam sunt vilissimæ: vt vendere sal, oleum & huiusmodi similia. Bartol. in L. Ne quis. C. de dignit. lib. 12. Berthach. in repertorio, verb. Ars.

Ars.

Ars. Ars magica refertur inter artes vetitas & reprobatas, quare dicitur legibus odiosa. C. de thesaur. L. Vnica. lib. 10. Reprobatae autem sunt, quia earum magister Dæmon est, qui eas docet vel immediate per se, vel mediate per suos ministros. Nec longum tempus ad discendum requiritur, cum ipse mille artifex sit; breuissimo tempore suos docet facere mirabilia quæ humanum ingenium superant. His addere possumus, maleficas etiam dici artes in alio sensu familiari non solum grammaticis, sed etiam legibus: ars enim significat astutiam, dolum, & fraudem ac singularem nocendi malitiam. can. Quicumque. 22. q. 5. Quacunque arte verborum quis iuret, Deus non decipitur: & C. de his, qui ad statuas confugiunt. L. 1. Si probati fuerint artibus suis (Glossa ibidem, id est, malitijs) inuidiam inimicis creare voluisse. C. de præscrip. triginta vel quadraginta annor. L. Omnes. Omnes nocendi quibuslibet modis artes omnibus amputatæ. C. de suffragio. L. 1. Si artibus moram ~~ne~~stant. Magicæ artis nomine rectè ergo intelligere possumus insigne nocendi studium, aut decipiendi malitiam, aut fraudem & dolum. Quid enim ex his omnibus desideratur in maleficis? Discipuli sequuntur præscriptum magistri, qui abundat malitia, nequitia, fraude & dolo.

Præterea circa illa verba L. (Nullis verò crimi-

eriminationibus implicanda sunt quæ sita humanis corporibus remedia: aut in agrestibus locis innocenter adhibita suffragia, ne maturis vindemijs metuerentur imbres, &c.) Notât pleriq; Doctores Bart. Salyc. Godefrid. Azo & alij, incantationes ad finem boni, de lege civili esse licitas: Non autem de iure canonico, & in foro conscientiæ. Sed infrâ hoc dictum examinabitur. Angelus verò dicit: Nota, hîc posse incantari grandines vt non noceât: & intellige, in virtute diuina, non per inuocationem Dæmonum: quia istud est prohibitum omni iure.

Obseruandum quoq;, antiquis temporibus maleficos consueuisse sua maleficia & incantationes in agrestibus, siluestribus & occultis locis exercere: vt nunc etiam faciunt. Causas autem huius rei assignauimus in superiori tractatu. Quas cæteris latius explicant Paulus Grillandus lib. 2. de Sortileg. q. 4. & Iodocus Damhauderus in pract. Criminal. cap. 61. numero 119.

Circa finem L. considerandum est, quod maleficorum opera, diuina munera & labores hominum prosternantur & perdantur. Fructus terræ sunt diuina munera: quia etsi homo plantet, DEVS tamen incrementum dat, vt crescant pro conseruatione hominum. Et sunt labores mortalium: Quia homo operibus manuum suarum terram fodit, serit se-

mina, & agros vineasq; colit. Vnde in Sacris literis fructus dicuntur etiam opera manuum. Aggæi 2. cap. Percussi vos vento vrenti, & grandine omnia opera manuum vestrarum. Iob. 1. Opera manuum eius benedixisti, & possessio eius crevit in terra. Sternuntur autem munera diuina, & labores hominum, quando malefici cooperantibus Dæmonibus aut messem in herbis perdunt, aut iam flori propinquos segetes grandine, pruina, aut intempetivis imbribus lædunt; ne labores hominum debitum sortiantur effectum: aut grandinis lapidatione fructus iam colligendos excutiunt, vel etiam vineas vis maturefcntibus inutiles reddunt. Perduntur enim labores hominum, quando ferè integro anno homines laborarunt, omnem substantiam impenderunt, & cum fructus iam propemodum maturi impediuntur, ne suum effectum consequantur. Hæc circa literæ explicationem sufficiant.

QVÆSTIO. I.

An malefici possint animos ad amorem deflectere ac mouere, vt lex Constantini hoc in loco innuit?

IOANNES VVierus lib. 3. de præstigijs Dæmonum, cap. 38. fugillat Imperatorem in hac L. quod arte magica amorem conciliari fenserit.

In

In primis ex fidei principijs præsupponendum est, Diabolum non posse efficaciter cogere liberam hominis voluntatem ad peccatum, vt S. Thom. 1. 2. q. 80. arti. 2. & 3. ostendit. Mouetur autem homo indirectè à diabolo ad peccandum, qui tanquam potentior creatura, potest agere in materiam corporalem, & sic sensum vel interiorem vel exteriorem aliquando immutat: aut de nouo sensibile aliquod formando, aut formatum sensui obijciendo, aut spiritus & humores intus commouendo: Cùm autem summa sit coniunctio inter potentias sensitivas & rationales, motis sensitivis, indirectè mouentur rationales. Sic Diabolus, quando vult animum ad libidinem flectere, aut ad odium, mouet exteriorem hominem causis intrinsecis, deinde obiectum proponit sub ratione boni vel pulchri, vt ametur appetaturq;: aut sub ratione mali & deformis, vt efficiat hororem & odium, & hoc modo indirectè per modum persuadentis & proponentis obiectum vt appetendum, aut fugiendum, deflectit animum ad libidinem, aut odium: voluntas autem manet libera, licet aliquo modo trahatur, iuxta illud: Trahit sua quemque voluptas. His præmissis statuitur, **Conclusio resolutoria.**

Magi & malefici possunt animos pudicos ad libidinem & amorem flectere, & verissimè Constantinus imperator in d. l. attestatur.

L. l. 2. Hæc

Hæc est communis rectè sentientium Theologorum & Iurisperitorum doctrina. Probat in primis ex alijs ll. leges tradunt esse venena & pocula amatoria. L. 3. §. Adiectio. ff. ad L. Corneliam de Sicarijs: & ff. de pœnis. L. Si quis aliquid. §. Qui abortionis, aut amatorium poculum. Atq; has leges sequuntur Iurisperiti in d. ll. & alibi. Alberic. in Rubr. C. de hæretic. num. 6. Azo in hoc tit. de malef. & mathematic. Bonifac. de Vitalinis in tract. de maleficis. Godefrid. in præsentî L. Angelus ibid. rectissime admonet his verbis. Nota, per incantationem animum mulierum ad libidinem flecti, & ideò non trufers, cùm audis istas facturas fieri, quia veræ sunt. Paulus Grillandus de Sortilegijs q. 3. & q. 12. Oldradus de Ponte, in consil. 210. incip. Regularis habet traditio. Panormitan. in cap. In tabulis, de Sortilegijs num. 4. Ioannes ab Anania ibidem in Rubrica. Petrus Anchar. ibid. in c. Ex tuarum. Et in lib. 6. de hæret. cap. Accusatus. §. Sanè: Hostiens. in summa, de Magistris. §. Quam scientiam, Franciscus Squillacens. de fide Catholica, cap. 8. & alij alibi. Theologi sequuntur. S. Hieron. super Nahum 3. c. Attribuit maleficijs & incantationibus, quod faciant amare ea, quæ odisse debuerant: & detestari, quæ amare debebant. Idem Hieron. lib. 3. commen. in epi. ad Ephes. cap. 6. Sunt quidam Dæmones amoribus & amatorijs canticis seruietes. S. Thom. & Bona
uent.

uent. in 4. sent. d. 34. Petrus Paludan. ibid. Tur-
 recr. in 33. q. 1. c. Si per fortiaras. Doctores mal-
 lei maleficarum. i. part. q. 7. Alphons. Castren.
 lib. 2. de iusta heret. punitione, cap. 15. Michaël
 Medina lib. 2. de recta in Deum fide, cap. 7. &
 alij alibi. Ratio ducitur ex sacris literis, & ex-
 perientia. Dæmon, omnium rectè sentiētium
 iudicio, potest incendere hominem ad libidi-
 nem: Qua ratione dicitur spiritus fornicatio-
 nis, Osee 4. vt annotat Casian. collat. 7. cap. 32.
 Ergo non potest alienum esse à magis & male-
 ficis: quia hi Dæmonum potestate sua perfici-
 unt maleficia. Ad hanc materiam faciunt
 exempla, atq; illud in primis de S. Cypriano
 memorabile est. Cùm enim S. Iustina Antio-
 chie frequētaret Ecclesiam, visa est à quodam
 scholastico nomine Agladio, qui ob virginis
 pulchritudinem incidit in eius amorem, eam-
 que in vxorem petijt: quæ cùm omnibus ob
 eam causam aduentantibus diceret, quod
 Christo cœlesti sponso desponsata esset. Ira-
 tus cùm aliud medium non occurreret, abiit
 ad Cyprianum tum adhuc Magum, promit-
 tens ipsi duo tolenta auri, vt Iustinam malefi-
 cijscaperet: Cyprianus magicis artibus Dæ-
 monem accersit, & ait illi: amo virginem de
 Galilæa (Christiani enim tunc vocabantur
 Galilæi) potes ne ei persuadere & adducere
 mihi? Qui promisit ei dicens: Accipe hoc me-
 dicamentum, & sparge circa domum eius, &

ego superueniens paternum sensum ei ini-
ciam, & statim obediēt mihi. Cumque Cy-
prianus ita fecisset, sancta virgo tertia noctis
hora surgens ad orationem, sensit impetum
Dæmonis. Signauit itaque se, & domum suam
signo sanctæ Crucis, & Dæmonem in fugam
conuertit. Qui veniens ad Cyprianum confu-
sus, & cur virginem non adduxisset requisitus,
ait: Vidi quoddam signum Thau. Iterum Cy-
prianus arte magica alium Dæmonem fortio-
rem vocauit, & simili modo fecit, & similiter
eidem accidit. Tandem vocauit Dæmonem
superiorem, & ait illi: Quænam est vestra in-
firmitas? victa est ab vna virgine omnis vestra
virtus? Respondit Diabolus. Nunc adducam
tibi eam ad desiderium, tu tantum paratus sis.
Tunc Diabolus in specie virginis ad Iustinam
intrauit, & sedens super lectum eius, eandem
tentando dixit: Hodie missa sum à Christo ad
te, viuere tecum in castitate: Multum autem
te video vexatam abstinentia. Sancta autem
virgo dixit: merces autem multa, labor verò
modicus. Dixit ei Diabolus. Deus in Para-
diso benedixit Adam & Euam, dicens: Cres-
cite & multiplicamini. Si ergo in virginitate
manserimus, in iudicium incidemus, quia
verbum Dei contempnimus. Tum virgo tur-
bata surrexit, & per spiritum sensit: quis esset
qui ei loqueretur, signo crucis se signans: quo
facto Dæmon disparuit, & Cypriano confusus
appa-

apparuit. Qui dixit ei: & tu victus es, vt ceteri
 subiecti tui? Quomodo enim victi estis ab vna
 virgine Christiana? Dic mihi que sit virtus vi-
 ctoriæ eius. Qui respondit, dicere tibi non
 possum: quoddã vidi terribile signum Thau.
 Si autem virtutem huius signi vis cognoscere,
 iura mihi quod nunquam velis à me discede-
 re. Qui cum iurasset, ait illi. Vidi signum cruci-
 fixi, & Thau: & sicut cera à facie ignis fluxi.
 Cui dixit Cyprianus. Ergo crucifixus maior
 est? Qui respondit: etiam maior omnibus est:
 quia desertores Dei accipiunt ab eo senten-
 tiam ignis. Cyprianus autem ait: Festinabo
 igitur, vt amicus siam crucifixi, ne talem pœ-
 nam incurram. Diabolus respondit. Iurasti
 namq; mihi. Cyprianus ait: Contemno te, &
 omnes fumigantes virtutes tuas, meq; ipsum
 tibi denego, & me consignans dico: Gloriam
 tibi do Christe, & tu Dæmon recede à me.
 Abijt ergo Diabolus confusus. Cyprianus ve-
 ro errorem suum agnouit & propalauit, frau-
 demque & seductionem diutinam, libris ma-
 gicis in ignem coniectis, Vulcano dicauit: &
 peream Virginem, scilicet Iustinam, Christo
 pulcherrime desponsatus, sacraq; Christiano-
 rum complexus est, paulatim in presbyterum
 ordinatus, mox ad Episcopatum euectus, do-
 ctrina & conuersatione clarus, consummatæ
 virtuti martyrium adiunxit. Huius historiæ
 Nicepho. Calist. lib. 5. histor. Ecclesiast. cap. 27.

Gregorius Nazianzen. in orat. in laudem Cypriani martyris. Metaphrastes apud Lipomanum tom. 6. de vitis Sanctorum, & apud Surium tom. 5. in mense Septemb. meminere. Ad eundem scopum illustre est, quod narrat S. Gregor. lib. 1. Dialog. cap. 4. Eo (ait) tempore, quo malefici in hac sunt vrbe Romana deprehensi, Basilus (qui in magicis operibus primus fuit) in monachico habitu Valeriam fugiens petijt. Qui ad virum Reuerendissimum Castorium, Amirtinæ Ciuitatis Episcopum pergens, petijt ab eo, vt eum Equitio Abbati committeret, ac sanandum monasterio illius commendaret. Tunc ad monasterium venit Episcopus, secumq; Basilium monachum adduxit, & Equitium Dei famulum rogauit, vt eundem monachum in congregationem susciperet. Quem statim vir sanctus intuens, ait: Hunc quem mihi commendas, pater, ego non video monachum esse, sed diabolum. Cui ille respondit: occasionem quæris, ne debeas præstare quod peto. Ad quem mox Dei famulus dixit: Ego quidem hoc eum esse denuncio, quod video: ne tamen me nolle obedire existimes, facio quod iubes. Susceptus itaque in monasterio est. Post non multos verò dies idè Dei famulus, pro exhortandis ad desideria superna fidelibus, paulò longius à cella digressus est. Quo discedente contigit, vt in monasterio virginum, in quo eiusdem patris cura

vigi-

vigilabat, vna earum, quæ iuxta carnis huius putredinem speciosa videbatur, febricitare inciperet, & vehementer anxari, magnisq; vocibus cum stridore clamare: Modò moritura sum, nisi Basilius Monachus veniat, & ipse mihi per suę curationis studium salutem reddat. Sed in patris absentia accedere quispiam monachorum in congregationem virginum non audebat: Quanto minùs ille, qui nouus aduenerat, cuiusq; vita adhuc congregationi ignota erat. Missum repentè est, & Dei famulo Equitio nunciatum, quod sanctimonialis illa immensis febribus æstualet, & Basilij Monachi visitationem anxie quæreret: Quo audito vir sanctus dedignando subrisit: atq; ait. Nunquid nam dixi, quod diabolus est iste, non monachus? Ite, & eum de cella expellite: sanctus autem vir ancillam Dei monialem absens solo verbo curauit, ita vt neq; amplius febris laboraret, nec Basilium expeteret. Omnes autè monachi iussionem patris sui implentes, eundem Basilium ex monasterio repulerunt. Qui repulsus dixit frequenter, se cellam Equitij magicis artibus in aëra suspendisse, nec tamen eius quempiam lædere potuisse. Basilius autè non post longum tempus in Romana vrbe, exardascente zelo Christiani populi, igne crematus est. Hæc ex Gregorio. Haud dissimile narrat B. Hieronymus in vita S. Hilarionis. Erat enim iuuenis Emporij Gazensis, qui vir-

ginem deperibat, id est, vehementer amabat. Qui cum frequenter tactu, iocis, nutibus, sibilis, & cæteris huiusmodi, quæ solent morituræ virginittatis esse principia, nihil profecisset, perrexit Memphim. Anno elapso magicis artibus instructus, ab AEsculapij vatibus redijt, & subter limen domus puellæ tormenta quædam verborum, & portetofas figuras sculptas in æris Cyprij lamina defodit, & illic amore insanire virgo, & amictu capitis abiecto, rotare crinem, stridere dentibus, inclamare nomē adolescentis: magnitudo quippe amoris eam in furorem verterat. Perducta ergo à parentibus in monasterium seni traditur, vlulante statim & confitente Dæmone. Vim sustinui, inuitus sum abductus: quàm bene Memphis somnijs homines deludebam? O cruces, O tormenta, quæ patior. Exire me cogis, & ligatus sub limine teneor. Non exeo, nisi me adolescens, qui tenet, dimiserit. Tunc senex: Grandis ait, fortitudo tua, qui licio & lamina strictus teneris. Dic, quare aususes ingredi puellam Dei? vt seruarem, inquit, eam virginem. Tu seruares proditor castitatis? Cur non potius in eum, qui te mittebat, es ingressus? vt quid, respondit, intrarē in eum, qui habebat collegam meum amoris Dæmonem? Noluit autem sanctus, antequam purgaret virginem, vel adolescentem, signa iubere perquiri, ne aut solitis incantationibus recessisse Dæmon videretur,

aut

aut ipse sermoni eius accommodasse fidem: afferens fallaces esse Dæmones, & ad simulandum esse callidos: & magis reddita sanitate increpuit virginem, cur fecisset talia, per quæ Dæmon intrare potuisset. Hæc ex Hieronymo. His accedunt Poëtæ & naturales, qui faciunt mentionem de Philtro & Hippomane. Ouid. lib. 2. de arte amandi.

Philtro nocent animis, vim q̄ furoris habent.

Et Propertius lib. 4. in lenam quandam.

*Consuluit striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes facta femina legit equa.*

Iuuenalis Satyra 6.

*Hic magicos adfert cantus, hic Thessala vendit
Philtro, quibus valeant mentem vexare mariti.*

Hippomanes à doctis refertur inter veneficia amatoria, & est caruncula quædam, quæ in pulli equini frontè consurgit, quæ euulsa & in puluerem conuersa ad amorem concitandū dicitur efficacissima. De hoc Hippomane agunt Aristoteles de natura animalium lib. 6. cap. 22. Plinius lib. 8. histor. naturalis cap. 42. & Seruius lib. 3. Georgicorum in illud Vergilij.

*Hinc demum, Hippomanes vero quod nomine dicunt
Pastores.*

Dicitur

Dicit Aristoteles, quod Hippomanes peti-
tur & percipitur à veneficis mulierculis. Phil-
trum autem latinè dicitur amatorium. Vnde
Philtrum communiter vsurpatur pro genere
veneni, amorem & insaniam inferentis : & sic
tradunt frequētissimè hominem ad furorem
& insaniam concitare: & aliquando sequitur
mors. Quare Doctores quando agunt de pœ-
na propinantis poculum amatorium, diltin-
guunt, an sequatur mors, vel non. Vt infra q. 3.
Id tamen obseruandum est, quod licet quæ-
dam naturalia vim habeant ad accendendum
libidinem, & commouendum animos in ge-
nere : non tamen eis inest naturalis vis, vt in
hanc personam potius animus feratur, quàm
in illam: sed hoc contingit operatione Dæmo-
nis, qui cum mago aut malefico ex pacto con-
currit ad procurandum amorem in illa perso-
na, in cuius perniciem maleficus sua signa diri-
git. Tamen hoc etiam annotandum est, vt Mi-
chaél Medina loco citato tradit, quod est dif-
ferētia inter ea, veneficia amatoria, quæ à ver-
bis: & ea, quæ à potionibus, aut rebus descen-
dunt: quod priora minus sunt periculosa, vt
pote quæ tantum diabolica suggestione ima-
ginationem perturbent : Posteriora autem
præter hanc inuasionem, etiam corporali estro
libidinis vexent, & ita plerumque insania co-
mitetur.

QVAE.

QVAESTIO II.

De veneficijs & poculis amatorijs.

An sapiant heresim, vel spectent ad peccatum heresis pocula amatoria?

DISPUTANT Doctores vt plurimùm locis citatis in principio superioris q. Pro termini intelligentia, nota (sapere heresim) nihil aliud esse, quàm vehemētem hæresis suspicionem præbere. Vnde quâdocumq; aliquod factum, aut dictum grauem præsumptionem hæresis offert, hæresin sapit. Deinde in maleficiorum distinctione & cognitione voluntas intentioque inspicienda est, quid operans intendat, quis eius sit finis, quam fidem habeat in applicatione rerum, quibus vtitur. Aliquando enim adhibentur naturalia, quæ nullam habent efficientiam in ordine ad effectum producendum: aliquando sacramenta & sacramentalia, quibus etiam nullus inest effectus ad tam sceleratum finem. Nunc pro resolutione, quum varietas rerum efficiat decisionis diuersitatem, sit

Prima Conclusio. *Si sortilegia amatoria ita fiant, vt in illis adsit inuocatio Demonis per modum adorationis, aperte sapient heresim.*

OLDRA.

OLDRADVS in conf. 210. Grilland. in q. 10.
de Sortilegijs, & alij vbi supra.

*Secunda Conclusio. Etiam si non fi-
ant per modum adorationis, modo in talium
maleficiorum exercitio expetatur, & expe-
ctetur à Demone aliquid, quod soli Deo face-
re conuenit, sapiunt hæresim.*

Quia tribuitur creaturæ quod Deo debetur.

*Tertia Conclusio. Si innocetur sim-
pliciter Demon ad tentandum pudicitiam
hominis, licet grauissimum sit peccatum su-
perstitionis, non tamen sapit hæresim.*

CONCLUSIO est communis Doctorum.
Ratio: quia in casu huius conclusionis tri-
buitur Diabolo, quod eius proprium est, sci-
licet tentare, vnde tentator dicitur, Matth. 4.

*Quarta Conclusio. Ab illis, qui ama-
toria maleficia exercent, inquirendum est
cum diligētia, an credant maleficia, aut Da-
monem posse cogere alicuius viri, vel femi-
næ voluntatem ad amorem inhonestum.*

QUOD si hoc credant, vehemens est hære-
sis suspicio, & si instructi de veritate, ac-
quiescere nolint, tanquam hæretici sunt hæ-
ren.

bendi. Quia credere, hominis voluntatem à Dæmone, aut malefico efficaciter cogi ad amandum aliquem, vel aliquam: hæresis est aperta, cum repugnet libertati à Deo nostræ voluntati inditæ. Si enim voluntas à Dæmone cogitur ad aliquem amandum, iam non est libera, nec in manu consilij sui, secundum Salomonem in Ecclesiast. 15. cap.

Quinta Conclusio. Omne maleficium, quod exercetur per commixtionem alicuius sacramenti, aut rei sacramentalis, reddit ipsum operatorem de hæresi suspectum.

HANC Conclusionem tradunt Panormit. in cap. 1. de Sorilegijs ex Glossa lib. 6. de hæretic. cap. Accusatus. §. Sanè. & Alphonsus Castrenf. loco citato, contra Oldradum & Grillandum. Ratio clara est. Sapere hæresin nihil aliud est, quàm fortem præbere hæresis suspicionem. Quis autem ad tam abominabilem usum res sacras adhiberet, nisi aut effectum habere existimet, aut nullius esse momenti iudicet, & sic contemnat mysteria nostræ salutis: quæ an non sapiant hæresin, quisq; æquus rerum æstimator facilè animadvertet.

QVAE

QVAESTIO III.

Quæ sit pœna præbentis poculum amatorium?

VT huius quæstionis resolutio fiat, prænotandum: quod quando poculum amatorium præbetur; aut sequitur mors, aut non sequitur. Præterea aut tale poculum sapit hæresin, aut non. Tandem aut componitur ex naturalibus medijs, sine vlla arte diaboli: aut magica arte efficitur tale poculum.

Prima conclus. Quando poculum amatorium conficitur tali modo, qui sapit hæresin punitur pœna hæresis.

GRILLAND. in tractat. de Sortilegijs q. ii. Menochius casu 388. num. 4. Petrus Gregorius Tholosanus in 3. parte Syntagmatis iuris vniuersi lib. 34. cap. 12. num. 9. Ratio clara est: quia pœna sequitur naturam delicti, & eadem commensuratur.

Secunda Conclusio. Dans poculum amatorium ad malum finem, si ex eo mors sequatur, quomodocumq; sit compositum tale poculum, punitur pœna mortis.

Sic scribit Petrus Crinitus in lib. de Poëtis latinis cap. 19. quod Lucretius assumpto poculo

poculo amatorio ita furore percitus sit, vt propria manu mortem sibi intulerit. Et Plinius lib. 25. natural. histor. cap. 3. narrat de Lucullo, quod hausto poculo amatorio, vitam finierit. Dicta conclusio constat ff. de pœnis. L. Si quis aliquid ex metallo. §. Qui abortionis. vbi expressè decernitur, quod si mulier ex poculo abortionis, vel amatorio, aut vir pereat, vltimo supplicio dans afficiatur. Ibidem Bartol. Grilland. de Sortileg. q. 12. Damhauderius in practica Crimin. cap. 61. num. 88. Menoch. lib. 2. de arbitr. Iudic. qq. cas. 358.

Tertia Conclusio. Si quis arte malefica & magica animum hominis ad amorem illicitum deflectat, pœna vltimi supplicij punitur, etiamsi mors non sequatur. sistemus in d. L. Eorum.

PROBAT Grilland. q. ii. num. 7. Quia dicta L. æquiparat, quantum ad pœnas, illos maleficos, qui flectunt pudicos animos ad libidinem, & illos qui contra salutem hominũ moliantur, & statuit eos seuerissimis legibus vindicandos. Eandem Conclusionem docent Menoch. lib. d. casu 388. num. 5. & Petrus Gregor. loco cit. nu. ii. Ratio est etiam in promptu. Quia arte magica & diabolica vti, tam secundum legẽ diuinam, quàm ciuilem, capitale est vt infra latius patebit in L. Nemo Aruspicem.

Mm Quar-

Quarta Conclusio. *Præbens poculum amatorium absq̃ arte magica, si mors non sequatur, punitur extraordinariè ad iudicium iudicis, pro varietate circumstantiarum occurrentium.*

MENOCH. in d. casu 358. & Petrus Gregor. loco citat. & alij alibi. Ratio est: quia tentat pudicitiam, quæ res est turpissima, & pessimi exempli: olim tamen, vt clarum est ex text. & Gloss. in d. L. Si quis aliquid ex metallo. §. Qui abortionis. de lege ciuili humiliores in metallum damnabantur, honestiores in insulam, amissa etiam parte bonorum, relegabantur. Et quia hîscetemporibus pœnæ relegationis & effodiendi metallum in vsu non sunt, iudicis arbitrio talis puniendus est.

QV AESTIO IIII.

An malefici possint inducere pluuias, tempestates, grandines, & similia meteorologica, quibus fructibus, aut seminibus noceant, vt d. L. significat.

IOANNES VVierus lib. 6. de præstigijs Demonum, cap. 27. & alibi, dicit, Christianum Imperatorem in his LL. locutum, non quasi ipse crediderit, vel alios credere voluerit, eiusmodi miracula siue calamitates ab homini-

minibus per malas magicasq; artes edi ac perfici; sed ita potius accipienda, quasi defumpta & scripta ex opinione vulgi, & secundum communem loquendi formam. Quanquam, inquit, si auctoritatem spectemus, quis est qui ambigat, in hoc negotio iuri diuino summam tribuendam & fidem & reuerentiam? In causis enim definiendis, ijs præsertim, quæ spectant ad animum, cuiusmodi nostra est, dicta Patrum & canonum legibus sunt præferenda. Paternormit. in cap. Super illa, de secundis nuptijs, neq; leges ipsæ dedignantur sacros canones imitari. Authent. vt cleric, apud proprium Episcop. in fine. Hæc VVierus, quem sequitur Ioannes Georgius Godelmannus Iuris peritus lib. 2. de Lamijs cap. 7. à nu. 15. Antequam huic quæstioni satisfiat, ad rei cognitionem quædam sunt præmittenda.

Primum. Deo permittente, natura corporalis nata est moueri ab angelo, tam bono, quam malo, motu locali, vt tradunt S. Augustin. lib. 3. de Trinitat. cap. 8. & 9. & S. Thom. 1. par. q. 110. artic. 3. & 1. 2. q. 80. artic. 2. ac alij Theologi in 2. d. 7. Quæcunque ergo solo motu locali fieri possunt, hæc per naturalem virtutem Dæmones (nisi diuinitus prohibeantur) facere possunt. Venti autem & pluuix, gradines, & similes meteorologicæ impressiones, ac aëris perturbationes, solo motu vaporum resolutorum ex terra & aqua fieri possunt.

M. m. 2. Vnde

Vnde ad huiusmodi procreanda naturalis virtus Daemonis sufficit: & vt hoc clarius, pateat *Secundo loco pramittendum*, causam efficientem vniuersalem & remotam horum meteorologicorum effectuum, ex Aristotele, Alberto & alijs, in lib. Meteorologicorum, esse calorem solis & aliarum stellarum, quæ lumine & influentia sua agunt in aquam & terram, quæ sunt elementa vaporabilia & ea mouent: mouentur ex sua dispositione naturali vapores: ex quibus generantur impressiones humidæ in aëre, qui aptus est ad recipiendum hos vapores. Eleuantur autem quatuor vapores ex dicto elementis, virtute solis & stellarum. Primus siccus & calidus est, qui ascendens vsque ad summam siue supremam aëris regionem, prope spheram ignis, inflammatur, & ex eo generantur impressiones ignitæ. Secundus est calidus & humidus, qui quando recipitur in prima aëris regione, quasi semper conuertitur in aerem, nisi intensa aëris frigiditas impediatur: Cum enim in qualitatibus assimuletur aëri, & in habentibus symbolum facilius transit: facillimè in aerem conuertitur, ita quod ex eo rarissimè generetur impressio aliqua meteorologica. Tertius est frigidus & siccus, & hic efficit ventum & terræ motum. Quartus est frigidus & humidus, qui ascendens causat omnes impressiones aqueas: aliquas per condensationem, vt rorem & pluuiam: alias

per congelationem, vt pruina, grandinem & niuem. Vapor autē humidus distinguitur, per subtilem & crassum: ex subtile generatur ros & pruina: ex crasso reliquæ aqueæ impressiones oriuntur. Cum autem non rarò pruina & grandine nostri malefici nocumenta inferant, de his ex naturalibus aliqua altiùs sunt repetenda. Quoniam pruina ex frigiditate nocturna intensa & acuta generatur, maximè flante vento Boreali, eius effectus est, quod mortificet vegetabilia, vt patet omnibus ad sensum. Est enim pruina omnino frigida, & tendit ad siccitatem, quæ duo sunt causa mortis, ex Aristotele in lib. de causa vitæ & mortis: Sicut è contrario ros viuificat vegetabilia, quoniam temperatè est calidus & humidus. Calidum autem & humidum temperatè mixta, sunt causa vitæ, vt patet in æstate, quando manè ex nocturno rore omnia virescunt. Hæc virtus pruinae patet etiam ex illo Psalmi 77. Et occidit in grandine vineas eorum, & moroseorum in pruina. Atque hinc apparet ratio, quare nostri malefici & sagæ tempore Veris, quando omnia terræ nascentia virere & florere incipiunt, & adhuc teneriora sunt, pruina generent, & sæpius eo tempore in congregationibus suis sceleratis tractatus ineant de generatione pruinae. Grando fit in nubibus à terra longinquis, eleuatis in altum. Cuius generationis causa est calor, qui est in vapore ascendente à terra &

aqua: quare plus generatur in partibus & temperaturibus calidis, quàm frigidis. Quando enim in aëre est multitudo caliditatis, aperitur nubes ex caliditate, & calor extenditur in aëre: & ideo totum frigus tanquam contrarium calori ab aëre repellitur, & recipitur ad vnum locum in interiora nubis. Sicut videmus in pane cōgelato, si igni apponatur, repente in medio panis frigus colligitur, & ibi fit durissimus ex congelatione. Sic in nube vndiq; calefacta exterius, frigus contrahitur ad interiora. Ac stillæ pluiæ ventis & frigore congelantur, & in lapides grandinis mutantur: & cum sint naturæ aquæ, congelantur in modum guttarum aquæ, & fiunt lapilli rotundi & parui. Quando autem multæ guttæ conglobantur in vnum, & sequentes cum præcedentibus coniunguntur, fiunt longioris forme gradines, & excedunt solitam quantitatem, & quandoq; non solum bestias, sed etiam quæcunque terrestria sata & frumenta concutiunt & conterunt. Effectus grandinis in primis est mortificatio fructuum, & nascentium terræ, quæ non solum prouenit ex percussione, sed etiam ex frigiditate intensa, quæ est rei viuentis mortificatiua, ex Aristotele in lib. de causa mortis & vitæ. Deinde vt plurimum fructus illo anno percussos facit amaros: quoniam cum generetur ex calidissima nube, habet aliquid de adusto, quod vvas præsertim à grandine ta-

Et as durit, vt patet ad sensum, quādo vix nec
 dum maturæ grandinis lapidatione tanguntur,
 & quatiuntur. Est & aliud notandum in gran-
 dine, aliquando si granum diuidatur in me-
 dio, habet partes nigras, per modum circuli
 depicti: cuius ratio est, quoniam habet multū
 de terrestri impuro, quod vt magis densum
 tendit ad medium grani, vtpote magis graue.
 Et quod sit ibi multum de terrestri impuro,
 signum est, secundum Albertum in 2. lib. Me-
 teor. tract. 1. ca. 20. quod aliquando in frustis
 grandinis inueniuntur pili, paleæ, & frustula
 ligni, quæ eleuauit sol cum vapore humido,
 qui est materia grandinis. Quare aliquando
 simplices, qui causas rerum naturales igno-
 rant, quando aliquid huiusmodi grandini in-
 clusum animaduertunt, statim suspicantur es-
 se negotium diabolicum, cum tamen sit opus
 naturale. Inuenimus autem in Scriptura, sæ-
 pissimè Deum Optimum Maximum puni-
 uisse homines grandinis lapidatione. Exod. 9.
 cap. Extende manum tuam in cœlum, vt fiat
 grando in vniuersa terra Aegypti, super ho-
 mines, & super iumenta, & super omnem
 herbam agri, in terra Aegypti. Extenditque
 Moyses virgam in cœlum, & Dominus dedit
 tonitrua & grandinem, ac discurrentia fulgu-
 ra super terram, pluitq; Dominus grandinem
 super terram Aegypti. Et grando & ignis missa
 pariter ferebantur, tantæq; fuit magnitudinis,

quantæ antè nunquam apparuit in vniuersa terra Aegypti, ex quo gens illa condita est. Et percussit grando in omni terra Aegypti cuncta, quæ fuerunt in agris, ab homine vsque ad iumentum, cunctamque herbam agri percussit grando & omne lignum regionis confregit. Iosue 10. Cum fugerent filios Israel hostes, misit Dominus super eos lapides magnos, & mortui sunt multo plures lapidibus grandinis, quam quos gladio percusserunt filij Israël: Aggæi 2. Percussi vos vento vrenti, & aurugine, & grandine omnia opera manuum vestrarum, & non fuit in vobis, qui reuenteretur ad me, dicit dominus. Sap. 5. Esaia 30. & alibi similia habentur de pœna grandinis. Quare nunc etiam non est mirum, hominum peccatis id exigentibus, si mediante opera Dæmonum & malorum hominum, permittat grandinis lapidatione nos puniri.

Tertium præmittendum. Regula est Theologorum, quam ponit Martinus Arles in tract. de superstitionibus, & elicitur ex Doctoribus in 2. sentent. d. 7. & 8. & in 4. d. 34. quod malefici, procurante Dæmone, omnibus modis possunt procurare nocumenta & læsiones, in hominibus & eorum rebus, quibus potest Dæmon lædere: Qui malefici, diuina permissione præcedente, concurrunt cum Dæmone, ad vnum eundemque effectum, tanquam causæ partiales, vt alibi dictum est, & clarius est quam
vt egeat

ut egeat probatione: per pactum enim tacitum
 aut expressum coniunguntur homo & Dæ-
 mon, ad operationem effectuum, homini qui-
 dem per se impossibilium. Homo voluntatis
 consensu concurret ad actum suas vires supe-
 rantem, ac etiam extremum nonnunquam
 actum exercet, quo Dæmonem in auxilium
 vocat, ut exequatur suam voluntatem pessi-
 mam. Qui Dæmon tunc immediatè concurret
 ad efficientiam actus. Quare valde malè argu-
 mentantur in hac materia, qui arguunt: ho-
 mini nec vires suppetunt nec potentia adest,
 ut guttam aquæ efficere possit: ergo malefici
 non possunt grandinis lapidatione, aut intem-
 pestiuis imbribus nocere. Quia malefici con-
 currunt cum Dæmone, qui potest huiusmodi
 Meteorologica in perniciem hominum, Deo
 permittente, excitare: & quando sic concur-
 rimus, perinde est ac si nos faceremus, nobis-
 que imputatur ad culpam. Quæ enim per
 nostros facimus, perinde impurantur, ac si nos
 faceremus. Quia sic paria sunt, aliquid per se,
 vel per alium facere. L. Item eorum. §. i. ff.
 quod cuiusque vniuersi. nom. L. hoc iure. §.
 i. ff. de regul. iuris. & L. Is damnus. ff. eod. tit.
 Certum autem est Dæmonem posse excitare
 grandines & tempestates, quamuis VVierus
 neget, in Epistola ad Ioannem Brenzium, de
 concione eius habita de Grandine. Quia cla-
 rum est ex Iob. i. quod Sathanas effecit, ut ignis

Mm §

de cælo

de cœlo caderet, qui consumeret pecora Iob. Et iterum: vehemens ventus irruit à regione deserti, & concussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos. Atque hunc ignem à Diabolo procuratum textus clarus indicat, & attestantur S. Augustin. in Psalm. 77. vbi ostendit, Dæmonem multo maiorem habere actionem in Elementa, quam homo habeat. S. Thom. in cap. 1. in Iob Dionysius Carthusianus ibidem, & alij Doctores, & in Psalm. 77. Tradidit grandini iumenta eorum, & possessiones eorum igni. Misit in eos iram indignationis suæ, indignationem & iram & tribulationem, immisiones per angelos malos. Apocalyp. 7. Posthæc vidi quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ tenentes quatuor ventos, ne flarent super terram, neque super mare, neque in vllam arborem. Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei viui: & clamavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terræ & mari, dicens. Nolite nocere terræ & mari, neq; arboribus, quoad usque signemus seruos Dei in frontibus eorum. Glossa ordinaria in illum locum ait: quatuor illos Angelos fuisse Dæmones. Catholica ergo Theologorum & Patrum doctrina est, Deo permittente, Dæmonem posse efficere impressiones meteorologicas, in perniciem hominum. Arguit
VVierus

VVierus in dicta Epist. cōtra hanc Catholicam
 veritatem. Impium est & idololatriæ confor-
 me, tribuere creaturę, quod conuenit creatori.
 At Deo secundum sacras literas tribuitur, con-
 dere & efficere grandinem & pluuiam: Hiere-
 mię 9. Nunquid sunt in sculptilibus gentium,
 qui pluant? Exod. 9. Dominus dedit tonitrua
 & grandinem. Iob. 38. Nunquid ingressus es
 thesauros niuis, aut thesauros grandinis aspexi-
 stis? Iosue 10. Agg. 2. his scripturis & similibus
 VVierus ostendere studet, & Brentzius, mode-
 ratius tamen, Dæmonem non posse procurare
 ignem, pluuiam aut grandinem: & ita multo
 minus posse maleficos & magos. Sed vt robur
 huius argumenti clarè pateat rudibus, qui di-
 ffectionem rerum non cognoscunt, in si-
 mili ostendam solum habere apud indoctos
 apparentiam, & nihil roboris. Scriptura tribuit
 Deo, quod sit auctor mortis & vitę, occidat &
 viuere faciat, percutiat & sanet. Ergo huiusmo-
 di effectus tribuere hominibus impium est,
 & idololatriæ conforme. Ergo non est di-
 cendum, quod homo occidat, percutiat, aut
 medicus vitam conseruet, aut sanet, aut homo
 sit auctor vitę, siue parens, & sic de similibus.
 Antecedens probatur Deuteronomij 32. Vide-
 te quod ego sum solus: ego occidam, & ego vi-
 uere faciam: percutiam, & ego sanabo, & non
 est, qui de manu mea possit eruere. I. Reg. 2. ca.
 Dominus mortificat & viuificat. Sap. 16. Tu es
 Domine,

Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem
& deducis ad portas mortis & reducis: & To-
biæ 13. Magnus es Domine in æternum, & in
omnia secula regnum tuum: quoniam tu fla-
gellas, & saluas: deducis ad inferos, & reducis,
& non est qui effugiat manum tuam: similia
alibi in scriptura habentur. Nunc pro disso-
lutione huius nodi, notandum est, quod se-
cundum veram philosophiam, & etiam Theo-
logiam, Deus est prima principalis & inde-
pendens causa efficiens, sua propria virtute,
omnium rerum: sic tamen, vt res creatæ non
careant sua virtute agendi, quam Creator in
creatione indidit. Quare Deus est factor &
fator rerum omnium, & operatur omnia in
omnibus: ita tamen, vt creaturæ in ordine
suo etiam operentur. Est Deus auctor vitæ &
mortis. Sol tamen & homo generant homi-
nem, vt rectè auctor Aristot. est; cum concur-
rant ad vitæ introductionem, & cooperentur.
Principalis ergo causa est Deus, particulare
agens in ordine suo est causa minùs principa-
lis. Iam ad argumentum respondetur: Deus
optimus Maximus est causa principalis inde-
pendens, & primaria omnium impressionum
Meteorologicarum, qui causas naturales ad
hoc ordinavit, vt hisce effectibus inseruiant.
Qui etiam pro sua voluntate, cum non depen-
deat à causis naturalibus, sine his particulari-
bus potest producere propria virtute similes
effe-

effectus, quod nulli creaturæ competere potest, cum de eius intrinseca & essentiali ratione sit, habere esse communicatum & participatū ab alio, scilicet creatore. Quantum autem ad inditam naturam spiritualium substantiarum, tanta eis data est in creatione naturalis operandi potestas, quæ per peccatum non est diminuta, secundum communem Theologorum doctrinam, vt nulla ei super terram valeat comparari: sicq; ex naturali etiam rerum ordine, cum substantia corporalis, vtpote imperfectior, infra spiritualement sit quantum ad motum localem: Elementa subsunt operationi Angelorum tam bonorum, quam malorum, vt S. August. in d. Psal. 77. & in 3. de Trinit. cap. 8. & S. Thom. 1. part. q. 110. art. 3. & in c. 1. Job. & alij Theologi in 2. d. 7. ac alibi docent. Dæmones autem, in productione talium effectuum Meteorologicorum, nihil aliud faciunt, nisi Deo permittente coniungunt aut continuant, naturali sibi virtute communicata, causas à Deo ordinatas per motum localem, quod fieri posse constat ex nunc dictis, de potestate Dæmonis, & ex alijs suprâ in 2. præmisso, de generatione Meteorologicorum. Vtuntur ergo Dæmones causis naturalibus ad pluum, & generandum grandinam, pruinam, fulgura, aut ventum à DEO ordinatis aliquando quasi extraordinariè & artificialiter ad pluuiam, ventum & similia producendum.

His præ-

His præmissis nunc quæstioni satisfaciendum.

Conclusio responsiva. *Certissimum & nullatenus dubitandum est, maleficas & sagas, cooperante Dæmone, posse mouere tempestates, intempestiuus imbribus, & grandinis lapidatione nocere hominibus, ut Christianissimus Imperator in L. hac indicat.*

PROBATVR Conclusio. I. Elementa subiacent operationi Dæmonum, ex communi Theologorum doctrina, quantum ad motum localem, vnde ea possunt conturbare. 26. q. 5. can. Nec mirum. Magi sunt, qui vulgò malefici, ob facinorum magnitudinem nuncupantur: hi sunt, qui permissu Dei elementa concutiunt: quæ verba Isidor. lib. 8. Ethymolog. cap. 9. ponit, & infra in L. Multi: verbo, Elementa turbare. Ad huius Constantini L. mentem accedit Innocentius Octauus, in Bulla præmissa Malleo Maleficarum, quam infra post finem libri, cum alijs hanc materiam concernentibus subijcimus. In hac Bulla multi tribuuntur effectus maleficis. Sanè nuper ad nostrum non sine ingenti molestia peruenit auditum, quod in nonnullis partibus Alemanix superioris, nec non in Moguntinen. Colonien. Treuren. Saltz-

Salzburg. & Bremen. prouincijs, ciuitatibus, terris, locis & Dicecesibus, complures vtriusque sexus personæ, propriæ salutis immemores, & à fide Catholica deuiantes, cum Dæmonibus incubis & succubis abuti, ac suis incantationibus, carminibus, & coniurationibus, alijsq; nefandis superstitionibus, & sortilegijs, excessibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fœtus, terræ fruges, vinearum vuas, & arborum fructus, nec non homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diuersorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, pascua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, suffocari, & extinguere facere & procurare, ipsosque homines, mulieres, iumenta, pecora, pecudes, & animalia diris tam intrinsecis, quàm extrinsecis doloribus, & tormentis, afficere, & excruciare, ac eosdem homines ne gignere, & mulieres ne concipere, virosq; ne vxoribus, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: Fidem præterea ipsam, quam in sacri susceptione Baptismi susceperunt, ore sacrilego abnegare: Aliaq; quàm plurima nefanda, excessus & crimina, instigatè humani generis inimico, committere & perpetrare non verentur, in animarum suarum periculum, diuinæ Maiestatis offensam, ac perniciosum exemplum ac scandalum plurimorum. Sequuntur Theologi. S. Augustin. lib. 8. de Ciuit. Dei. cap. 19. Isidorus loco

loco

loco cit. S. Thom. in 2. d. 7. & 8. Doctores malefici maleficarum 2. part. q. cap. 15. Syluest. in summa. verb. Maleficium. Ioannes Nider in fornicario. Alphonsus Castrensis lib. 2. de iusta hæret. punitione c. 15. Nicolaus Iaquerius in flagello hæreticorum, & alij alibi. Consentunt Iurisperiti Bartol. Angel. Azo. Salyc. Godefrid. in d. L. Eorum. Bonifacius de Vitalinis in tract. de maleficijs, in cap. de Sortileg. & mathem. Ioan. ab Anania. in cap. 1. de Sortileg. Paulus Grilland. lib. 2. q. 6. & alibi. Ioan. Bodin. lib. 2. de magorum Dæmonomania cap. 8. & in confutatione Ioannis VVieri. Petrus Gregorius Tholosanus in Syntagm. iuris vniuersi, cap. 11. num. 12. & c. 13. li. 34. part. 3. Vlricus Molitor Constantiensis, in Dialogo ad Sigismundum Archiducem Austriæ, cap. 1. & alij alibi. His accedit sententia etiam Ethnicorum, qui firmiter crediderunt incantationibus nocumenta frugibus & satis inferri. Vnde illa lex 12. tabularum L. 53. extat. Qui fruges excantasset, penas dato: neue alienam segetem pellegeris excantando ne incantanto, ne agrum defruganto, VVierus in lib. de Lamijs cap. 12. ad hanc L. sic respondet. Hic & explodenda venit, illa duodecim tabularum lex: Qui fruges excantasset, &c. Nullo siquidem modo incantationum verbis & imprecationibus fruges lædi queunt: sed ne à Dæmone quidem Deo concedente, aut veneficijs, multo minus ex
traduci

traduci aliò possunt. At huius persuasionis colostrum ex Poëtarum vberibus suxerunt veteres, ad nos quoq; deriuatum. Hæc VVierus. Godelmanus loco cit. num. 17. respondet: Si legislatores 12. tabularum cognitionem religionis Christianæ habuissent, hanc certè legem non tulissent, quã ex libris veterum Poëtarum conscripserunt. Hæc ille. Sed hanc legem 12. tabularum approbant alij magni nominis viri, tam Christiani quàm Ethnici. S. August. lib. 8. de Ciuit. cap. 19. Lodouic. Viues in comment. eiusdem cap. Francisc. Balduinus Iurifconsult. & alij in d. L. 12. tabularum. Jacob. Menoch. de arbitrarijs Iudicum quæstionib. lib. 2. casu 388. Ioan. Bodin. loc. cit. Petrus Gregor. Tholosanus in d. c. 11. Petrus Matth. in 7. decretal. in tit. de malef. & incantator. cap. vlt. in notabili. Lambert. Danæus in Dialogo de Sor. tiarijs cap. 3. & alij alibi. Accedunt prædictis, ex Ethnicis, in confirmationem d. legis. Cicero in lib. de Republ. quem ad hunc effectum citat August. Flinius lib. 28. naturalis historiæ cap. 2. & lib. 30. cap. 1. Eiusdem sententiæ est Vergilius Egloga 8.

atq; satas aliò vidi traducere messes.

Et Ouid. lib. 3. de amore.

Carmine lasa Ceres sterilem vanescit in herbam,

Deficiunt lasi carmine fontis aqua.

Illicibus glandes, cantat atq; vitibus vva

Decidit, & nullo poma mouente fluunt.

N n

Neq;

Neq; enim quia Poëtæ veritatem dicunt, deò veritas reiicienda est, nam multa ad hominum vtilitatem cecinerunt. Quare non raro Sancti Patres eorum auctoritate etiam videntur, vt est videre apud Augustin. in lib. de Ciuit. qui illud Vergilij positum loc. cit. adducit. Et apud Euseb. de præparat. Euangel. Hieron. in diuersis locis, & alios.

Confirmo legem d. 12. tabularum latius. Sacræ literæ, & Sancti canones prohibent incantationem, & ei aliquam vim tribuunt; ergo aliquam vim habet incantatio: aliàs si titulus sit sine re, frustra S. literæ & canones sub pœna prohibent. Antecedens confirmatur. Deuter. 18. Nec inueniatur in te maleficus, &c. Aut incantator. Psalm. 57. Venefici incantantis sapienter. Ecclesiast. 12. Quis miserebitur incantatori? Et in can. 26. q. 5. can. Si quis, & can. Nec mirum: & ibidem q. vlt. can. Admoneant. Et sancti Patres August. lib. 2. de doctrina Christiana ca. 20. Chrysof. serm. 7. de fato. S. Thomas 2. 2. q. 96. artic. 2. S. Antonin. 2. part. tit. 12. cap. 1. §. 12. Summistæ in verb. Incantatio. Si ergo incantatio aliquam habet virtutem, vt nemo sapiens negare potest, aut illam exercet in hominem, aut in alia creata ad cõseruationem hominis: Si solùm in hominẽ: maior erit prouidentia Dei in media ad finem, scilicet creaturas irrationabiles, quàm erga hominem, ratione cuius creatæ sunt reliquæ creaturæ. Si autem

tem

tem in-hominem & creaturas: habetur intentum LL. prædictarum, quod malefici & magi, cooperante Dæmone, possint incantare fruges & fata. Amplius confirmo exemplis veterum. Plin. lib. 28. cap. 3. prope finem, postquam multis incantamentorum & carminum vim confirmasset, attestatur. Pagana lege in plerisque Italiae prædijs cautum est, ne mulieres per itinera ambulantes neant siue fusos torqueant: aut omninò detectos ferant: quoniam aduersatur id omnium spei præcipuè frugum. Sic statim subiungit. Carmina quædam extant contra grandines, contraque morborum genera, contra arbusta. Quædam etiam in partus. Gellius lib. 9. cap. 4. narrat in Africa familias esse hominum, voce atque lingua fascinantium, qui si impensius fortè laudauerint pulchras arbores, segetes lætiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes pastu atque cultu opimas, moriuntur hæc omnia repente, nulli alteri causæ obnoxia. Petrus Gregorius ubi supra cap. 13. refert ex Dione Casio lib. 56. historię, quod eo tempore, quo Cn. Sidius Geta contra Salabum ducem expeditionem faciebat, neque aqua esset ad extinguendam sitim, quendam indigenarum confederatorum incantationibus plurimam aquam cælo elicuisse. Olaus Magnus lib. 3. historię de gentiũ Septentrionalium varijs conditionibus, cap. 28. refert de Oddone quodam

Danico, pirata maximo, qui magicæ artis ita peritus extitit, vt absq; carina altum mare pererrans, hostilia sæpè nauigia concitatis carmine procelliseuerteret. Itaq; necum piratis in maritimarum virium certamen descenderet, exasperatos maleficio fluctus & vêtos ad nauifragia eisdem infligenda perducere solebat. Qui tãdem dignam suis sceleribus recepit pœnam, à peritiore hoste circumuentus, gurgite submersus est, qui marinos vortices præstigiōsis carminibus olim calcare consuevit. Imò idem auctor ibidem cap. 16. mentionem facit magorum & maleficorum Finnoꝝ, qui negotiatoribus in eorum littoribus contraria ventorum tempestate impeditis, ventum venalem exhibere, mercedeq; oblata tres nodos magicos, non cassiōticos, loro constrictos reddere solebant, eo seruato moderamine, vt vbi primum dissoluissent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertiu laxauissent, ita sæuas tempestates se passuros, vt nec oculo extra proram in euitandis scopulis, nec pede in naui ad vela deprimenda, aut in puppi pro clauo dirigendō, integris viribus potirentur. Hiq; infœlicius rem experti sunt, qui vim eiusmodi nodis per contemptum inesse negarunt. De ventorum venditione, eodem Olao referente, testatur etiam Herodotus lib. 7. de præfectis Xerxis, quod ij tri-duana tempestate 400. naues amittere, donec

quarto

quarto die magi incisiones faciendo, & veneficijs incantando, ventum Theti & Nereïdibus sacrificando, tempestatem compescuerunt, siue eadem tempesta aliter cessauit. Ex dictis constat, legem prædictam nihil à ratione & Theologorum doctrina alienum includere.

QVAESTIO V.

An licitum sit vti maleficijs ad finem boni: vt, ad curandum infirmitatem, aut ad arcendum pluuiam, & tempestates?

PRO parte affirmante facit textus in hac L. Vnde eruitur, quod incantationes ad finem boni liceant, & non puniantur, vt communiter Iurisperiti in hac L. sentiunt. Bartolus, Salycetus, Godefridus, Azo, & alij alibi. Angel. tamen in hac L. sentit incantationes etiam ad finem boni illicitas, nisi fiant virtute diuina. Apostilla ad Salycetum in d. L. notat, etiam de iure ciuili prohibitas incantationes ad finem boni: vt pro inueniendo thesiuro L. vnica, de Thesaur. C. lib. 10. Petrus Gregor. Tholosan. lib. 34. c. 18. in fine Syntagm. iuris vniuersi dicit, iure ciuili hanc magiam, quæ fit ad finem boni, etiam improbatam à Leone Cæsare, qui hac de re edidit Constitutionem 65.

Prima Conclusio. *In dicta L. Eorum to-
lerantur, & non puniuntur incantationes,
quādo fiunt ad bonum finem: ut, ad sanan-
dum infirmum, aut ad repellendum tem-
pestates.*

HAEC est communissima Iurisperitorum
sententia. Bartolus, Salycet. Godefri-
dus Azo in d. L. Grilland. lib. 2. de Sorti-
leg. quæst. 6. num. 20. Hostiens. in summa de
magistris. §. Quam scientiam. Troilus Malue-
tius in Tract. de sortibus, à num. 13. & alij alibi.
Nec mirum. Cū enim L. ciuilis pacem & bo-
num tantum externum quærat, non ita atten-
dit ad ea, quæ conscientiam concernunt: quia
tamen tolerat, & non punit, non ideo appro-
bat, tanquam rectè facta: exempla in alijs ha-
bemus: de lege ciuili licitum est marito vxor-
em in adulterio depræhensam occidere, nec
punitur. L. Gracchus. C. ad Legem Iuliam de
adult. & L. Marito. ff. eod. tit. Sic etiam iure ci-
uili non punitur in emptione & venditione
infra medietatem iusti pretij decipiens. L. 2. C.
de rescind. vendit.

Secunda Conclusio. *Non est licitum in
foro conscientia, secundum legem diuinam
& canonicam, uti magicis artibus & in-
cantationibus, etiam ad finem bonum.*

IN

IN hac Conclusionē Theologi, Canonistæ & Iurisperiti consentiunt. Probatur Conclusio, Leuit. 19. Non declinetis ad magos, nec ab Ariolis aliquid sciscitemini. Et cap. 20. Anima quæ declinauerit ad magos & Ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam contra eam, & interficiam eam de medio populi, &c. & in iure canonico, 26. q. 5. can. Nec mirum. Vbi post multas enumeratas superstitiones, sic dicitur: Ad hæc omnia supradicta pertinet ligaturæ execrabilium remediorum, quæ ars non commendat medicorum, seu in præcantationibus, seu in characteribus suspendendis, atq; ligandis, in quibus ars Dæmonum ex quadam pestifera societate hominum & malorum Angelorum exorta. Vnde hæc cuncta vitanda sunt Christiano, & omni penitus execratione repudianda atq; damnanda. Et in cap. Admoneant, eadem causa q. 2. in cap. Ex tuarum, de Sorcileg. Et ratio satis clara etiam est. Vti enim magica arte aut maleficorum opera, est res per se mala: cum inuoluat pactum inuocationemque Dæmonum, qui sunt inimici Dei & humani generis: ergo nullo quocunque fine, etiam optimo, huiusmodi factum potest cohonestari. Quia finis non necessario attrahit ad naturam sui ordinata in finem, vt rectè etiam annotarunt Anthonius à Butrio, & Ioannes de Anania in d. cap. Ex tuarum. *Expressa enim est Apostoli Pauli* *Rom. 3.*

sententia, non sunt faciendā mala, vt eueniant bona. Expedi ergo magis pati in corpore & temporalibus bonis, quā in anima: Quia minor est corporis & temporalium rerum iactura, quā animæ, ex d. c. Admoneant. Præstat igitur, vt bene ait Grilland. mille pati mortes, quā opera diaboli liberari ab infirmitate. Hanc doctrinam facultas Theologica Parisiensis, in articulis de superstitionibus definiuit, in artic. 5. Quod licitum est vti magicis artibus, vel alijs quibuscunq; superstitionibus, à Deo & Ecclesia prohibitis, pro quocunq; bono fine: error. Quia secundum Apostolum, non sunt faciendā mala, vt bona eueniant. Et in art. 6. Quod licitum sit, aut etiam permitendum, maleficia maleficijs repellere: error. Et art. 7. Quod aliquis cum aliquo possit dispensare in quocunq; casu, vt talibus licitè vtatur: error. Hinc patet quā impium sit illud dogma Paracelsi, in lib. de morbo caduco: Nihil referre, an Deus, vel Diabolus, Angeli vel immundi spiritus ægro opem ferant, modò morbus curetur. Sanè dolèdum est apud multos Christianos hanc etiam sententiam inualluisse: quod si aliqua calamitate premantur, modò liberentur, non curant, an medijs licitis vel illicitis. Quare non est admirandum, apud nostrates tam magnam portam Dæmonibus apertam esse, vt penè Gentiles superstitionibus superent.

Tertia

Tertia Conclusio. *Etiamsi maleficus paratus sit semper maleficia exercere, non licet tamen eius uti opera ad tollendum malefium, si probabiliter cognoscatur & presumatur, quod alio maleficio utetur ad solvendum adhibitum.*

HAEC est communis Theologorum sententia, contra Angelum in verb. Superstitione. §. 13. allegantem Aureolum in 4. d. 34. q. 2. pro sua parte. Constat Conclusio. Maleficus graviter peccat, quando arte magica, & diabolica malefium à se, vel alio illatum tollit, ut ex dictis in secunda Conclusionem patet. Ergo non licet eum inducere, etiamsi paratus sit, ut id faciat, quod sine peccato exequi non potest. Quia sic inducens consentit in peccatum alterius, quod sine scelere fieri non potest, iuxta Pauli sententiam: *Digni sunt morte non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus, & sic in casu, petens est causa proxima & efficax peccati. Licet enim talis paratus esset, non tamen fecisset illud particulare malefium, ad finem petitionis directum, nisi petens induxisset. Pro dictae sententiae persuasione facit: licitum est unicuique, uti malo alterius ad suum commodum. Sic secundum S. August. licitum est mihi uti, ad commodum meum, iuramento hominis infidelis, quamvis sciam illum iuraturum per Deos falsos, quos colit.*

Rom. 1.

In ep. 154.
ad Publica-
lam, & ha-
betur 22.
q. 1. can.
Moyses te.

colit. Ad idem pertinet, quod communi Doctorum consensu potest quis mutuum petere ab eo, quem scit non nisi ad usuram daturum. Respondetur, quod non est similitudo in exemplis. Quia in his casibus qui petit, cupidus, quod sine peccato fieri potest, etiam cum merito. Malitia enim in duobus exemplis positus non sequitur ex natura rei, sed ex ipsius operantis mala voluntate, quæ est extrinseca operi. Qui enim petit iuramentum ab infideli, non cupit ut per falsos Deos iuret, (alioquin sic petens peccaret, quia peteret id, quod est aperte peccatum) sed solum petit, ut iuret: Et si esset optio in offerente iuramentum, mallet eum per verum Deum iurare. Eadem ratione, qui cupit mutuum ab usurario, non petit ad usuram pecuniam, quia sic peccaret: cum id sine peccato fieri nequeat: sed petit sibi dari mutuum, quod laudabile & meritorium est. Ad maiorem & clariorem harum obiectionum lucem vide S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 4. Joannem à Turrecremata in d. cap. Mouette: & Dominicum à Soto lib. 6. de iustit. & iure q. 1. artic. 5. & Alphonsum Castrensem lib. 1. cap. 15. de iusta hæret. punitione. Alia autem ratio est in casu propositæ Conclusionis: quia qui petit à malefico, ut arte magica maleficium solvat, pro suo commodo & utilitate, is petit quod ex rei natura sine peccato nequit fieri. Quare optime declaravit facultas Parisiens. in d. artic. 7. quod

quod sit error dicere: quod possit dispensari, ut quis licitè talibus posset uti. Quia communis & verissima Theologorum sententia est, quod dispensatio non cadat in ea, quæ ex natura sua sunt mala.

Quarta Conclusio. Si maleficium adhibitum eius esset generis, quod naturali aliqua virtute, aut actione, sine vlla Demonis inuocatione & auxilio posset dissolui, non esset illicitum petere dissolutionem à malefico aut incantatore.

VT, exempli gratia, si malefica posuisset sub limine alicuius ianux aliquod maleficium, quo remanente vaccæ morerentur, aut lac eis subtraheretur: non esset peccatum remouere tale signum, aut maleficium. Haud dissimile est, quod refert Gregorius Turonensis lib. 8. Historiæ Francor. cap. 33. Aiebant, inquit, Parisianam urbem quasi consecratam fuisse antiquitus, ut non ibi incendium præualeret, non serpens, non glis appareret: nuper autem cum curiculi pontis emundarentur, ut ecenum, quo reptus fuerat, auferretur, serpentes gliremque ætium repererunt, quibus ablatis, & glires extra numerum ibidem, & serpentes apparuerunt. Dictam Conclusionem tenent. Scotus in 4. d. 34. quæst. vnica. Gabriel in 2. d. 8. q. 2. art. 4. dub. 2. Syluester in summa, verb.

verb. maleficium. Aurea Armilla. & Caietan. ibidem. Alphons. Castrenf. loc. cit. & alij alibi. Ratio est, quia in tali casu nihil commercij aut fœderis habetur cum Dæmone, sed tantum fit, quod homo naturaliter facere potest, dum signum, aut instrumentum, quo maleficium destruendum est, remouetur & destruitur. Tum enim Dæmon, respectu talis maleficij, amplius non molestat: Quia ex pacto cum malefico contracto, tam diu assistit & cooperatur, quàm diu signum positum remanet: & sicut cessante causa, cessat effectus: sic etiam ea durante durat effectus.

Quinta Conclusio. Quando maleficia illata sunt alicui, homo debet ad Deum recurrere corde contrito, peccatorum confessione, profusis lachrymis, largioribus elemosynis, ieiunijs & orationibus, ac exorcismos aliq̄. Ecclesiastica remedia adhibere,

CAN. Si per Sortiarias 33. q. 1. & cap. fin. de frigid. & malef.

QVAESTIO VI.

An malefici, incantatores & magi semper valeant curare maleficia, à se, vel alijs illata?

NOTAN-

NOTANDVM, quod morbi, aut infirmitates dupliciter inferuntur à maleficis. Aut aliquando ipsi malefici per se rebus naturalibus & venenosis morbum inferunt. Aut ipsi solùm adhibent signa rebus, aut verbis, quæ nullam habent efficaciam naturalem ad effectum, sed tantum adhibito signo Dæmon operatur inuisibiliter, circa corpus hominis, aut bestię, cuius nocumentum maleficus intendit, applicando actiua passiuis.

Deinde aduertendum, ex malleo maleficarum Syluestro, Grillando & alijs, quod quædam maleficæ nocēt, sed non curant: quædam verò è conuerso curant, sed non nocent: quædam verò vtrumq; præstant.

Prima Conclusio. *Maleficiatum hominem quandoq; nemo curare potest, nisi eiusdem artis sit peritus.*

PROBATVR. Malefici frequenter in inferis morbis & calamitatibus vtuntur Dæmonis ministerio, qui cùm sit callidissimus & perspicacissimus physicus, nouit talia adhibere, quæ ars medicorum ignorat. Quare in cap. Nec mirum. 26. q. 5. etiam reprobantur remedia & medelæ, quas ars medicorum non commendat. Necessè ergo est, vt eadem arte mala huiusmodi tollantur, qua illata sunt. Quia nihil est tam naturale, quàm eodẽ genere vnũ quod-

quodq; dissolui, quo colligatum esse reperitur. ff. de regul. Iuris. L. Nihil tam naturale. & eiusdem est soluere, cuius ligare.

Secunda Conclusio. *Quando agritudines aut infirmitates introducuntur à maleficis, causis merè naturalibus, veneno, aut venenosis potionibus, ut plurimum possunt curari remedijs naturalibus, & medicorum arte.*

QVIA quæ mediantibus causis naturalibus proueniunt, mediantibus contrarijs eiusdem ordinis tolli possunt. Dixi, ut plurimum: quum ex accidenti & circumstantijs adiunctis contingere possit, quod ars medicorum non sufficiat, utpote si venenum fuerit fortissimum, ita ut statim totius corporis dispositionem inuasit; aut si nimis diu expectatum sit, antequam medicorum cura adhibita: aut si subiectum veneficijs infectum, ita sit debilis complexionis, quod medicinas usq; ad debitam operationem retinere nequeat. Quia ut Poëta cecinit.

*Non est in medico semper, releuetur ut ager:
interdum docta plus valet arte malum.*

Atq; hoc etiam perpendendum, quod nostri malefici & sagæ frequentissimè vtuntur venenis mirificè à Dæmone præparatis & porrectis, quæ sine dubio efficacioris sunt operatio-

tio-

tionis, quàm ea, quæ preparantur arte & industria humana, & huiusmodi solet non raro in congregatione finita chorea distribuere, vt multorum confessione didicimus.

Tertia Conclusio. Quandoq; maleficus non potest dissoluere maleficium ab alio malefico inductum.

RATIO: quia maleficus in dissolutione vitur auxilio Dæmonis, si ergo Dæmon, qui cooperatur in dissolutione, sit inferioris ordinis, & is, cuius artificio malum infectum, potentioris virtutis, non poterit inferior dissoluere, nisi potentior aliquo respectu in maiorem hominum perniciem suo iuri cedat. Atque sic regulariter non potest inferior maleficus remedium adferre calamitatibus à superiori immisissis. Cui rei breui, in quodam loco vicino, vt à viro fide digno accepi, quædam malefica testimonium perhibuit. Cùm enim interrogata fuisset, num illi, quem maleficio infecerat, remedium adferre potuisset: Respondit: Ah ego & mei similes hoc non possumus, licet inferamus: fuerat autem talis mulier misera, ex communi consortio, & non honoratiore loco. Idem patet experientia in rebus humanis. Quidam medicî sunt præstantiores in scientia & praxi, qui optimè & facili negotio

tio curare possunt, quæ indocti Medici ne quidem cognoscere valent.

Quarta Conclusio. Regulariter, quæ inferior maleficus intulit maleficia, superior potest curare.

PROBATUR. Superior maleficus operatur virtute superioris Dæmonis, qui inferiorem potest cogere, ut ipsemet dissolvat, vel superior valet dissolvere, cum in sua potestate sit. Rex enim in suo regno omnia, quæ excellentiæ & potestatis sunt, potest quæ Prætor, vel officiatu sibi subditus. Intellego autem hic superiorem maleficum eum, qui pactum, habet cum Dæmone superioris ordinis.

Quinta Conclusio. Quandoque infirmitates & calamitates illatæ tales sunt, ut amplius nullo etiam maleficio dissolvi queant.

PROBATUR. Sicut mala aliquando ita periculosa & inueterata sunt, ut nulla arte medicorum curari queant: Ita etiam ob diuturnitatem maleficia hominis naturam destrueri possunt, ut impossibile sit curare. Quia cum maleficus curet cooperante Dæmone, qui impedimenta sanitatis removere debet naturalibus: si ob diuturnitatem omninò natura destructa

structa sit, non poterit remedium adferre. Ex quo fundamento in prima parte superioris tractatus intulimus, non posse diabolum omnem morbum, maximè senectutis, curare. Hinc sæpissimè audimus, quando incantatores & malefici interrogantur & consuluntur de morbis illatis (quod nullo modo fieri deberet) eis quandoq; respondetur, quod nimis tardè veniant.

Sexta Conclusio. Maleficus aliquando curare potest morbos, quos ars medicorum aut ignorat, aut curare non valet.

QVIA Dæmon, qui ex pacto cum malefico concurrit, maioris est scientiæ & potentiæ naturalis, quàm præstantissimus & expertissimus quicumq; Medicus.

Septima Conclusio. Quando quis in morbis & infirmitatibus curandis utitur modis & medicamentis, quæ medicorum ars ignorat: aut rebus, quæ secundum physicam, & naturalem philosophiam nullum habent naturalem ordinem ad effectum producendum, ratio curationis est suspecta, & sapit superstitionem & maleficium.

QVIA naturali causæ finesse debet aliqua vis insita naturalis, in ordine ad productionem.

oo

ductio.

ductionem effectus: & si hæc in curationibus non inueniatur, necesse est effectus expectetur à Dæmone ex pacto. Hinc infero, vt plurimum remedia vetularum aut virorum, aut (quod magis detestandum) quandoq; sacerdotum, esse valde suspecta. Cùm enim sint indocti in medicina, & res naturales ignorent, contendunt non rarò sanare morbos grauissimos & inueteratos, de quibus medici, qui suam ætatem in studijs consumpserunt, desperant, & non rarò media adhibent huiusmodi homines superstitiosi, in quibus nulla est similitudo causæ & effectus.

QVAESTIO VII.

Quomodo clauis, scopuli, panni, setæ, ferramenta & similia dura quandoque in corporibus hominum inueniantur, & quæ ratione ingerantur aut eijciantur: An huiusmodi tribuenda maleficijs, & diabolice arti?

CIRCA hanc quæstionem difficilem diuersi diuersa sentiunt. Paulus Grillandus lib. 2. de Sortilegijs q. 3. numero 27. duas refert opiniones. Aliàs vidi, dicit, sæpè numero, quod maleficio infecti, vbi liberationis remedium vsurpârunt, frequenter ex ore eiuomerent, vel per secessum exonerarent acus, capil-

capillos, ferramenta, clauos, plumas, sulphur, lapides, & res demum tales, quas maleficio læsum vorare potuisse, erat impossibile: non solum integras, sed nec fractas, nec minutè in frustra concisas. Vnde quid mirandū videtur? Sed dic, vt quidem censuerunt, Sathanam ad maiorem hominum deceptionem facere dictas apparere species extraneas in resolutione facturæ, vt res miranda magis videatur. Quandoquidè inspiciuntur & cōsiderantur ea esse talis naturæ, formæ & qualitatis, vt impossibile fuerit talia potuisse ingredi in corpus maleficio læsi, per aliquam partem naturaliter: sed in rei veritate non sunt species naturales. Et quod hoc verum sit, hinc apparet: quia illa eijciuntur per vomitum, vel secessum, atq; ita inter materias illas liquidas apparent à principio, cum primum è corpore emittuntur: At si seruaueris illas materias biduum aut triduum, aut dies quinq; quemadmodum ego aliàs studiosè seruari feci, videbis omnia ea liquefacta penitus, & ipsarum formas perijsse totas. Quod si naturalia essent, protectò in sua priori forma remanerent, nec corrūperentur, maximè ferrum & lapides, propter eorū naturalem duritiem, vt manifestū est omnibus. Quidam alij dixerunt, dæmones, vt res miranda videatur, tunc temporis, quando maleficio affectus irritatur ad vomitū, vel ventris opus, velocissimè & inuisibiliter afferre ibi species illas,

illas, siue materias veras & naturales aliunde acceptas, & ostendere quasi in hominis corpore fuerint. Sed nota, licet Dæmon potentia sua naturali hoc quidem posset, & tam dextro modo illas inferere in vomitu & stercore maleficio agitati, vt nullus hominum aduerteret: Prior tamen opinio magis placet, apparentes tantum species, & non naturales esse: eò quod non diu durent, sed resoluantur breui tempore in liquores. Multa pertinentia ad hanc materiam adfert Ioannes VVierus lib. 4. de præstigijs Dæmonum, à cap. 2. per aliqua capita. Libelli Germanici auctor, qui ascribitur Domino Iacobo Baroni in Lichtenbergh, de præcipuis articulis maleficij, hanc rationem ingerendi huiusmodi materias ponit. Corporis pori Diaboli artificio extenduntur, & per eos inferuntur stramina, setæ, corium & acutæ similesque materiæ: deinde pori iterum occluduntur, & remanent materiæ in corpore occlusæ. Ostendit similitudine: Quemadmodum si quis manu in profundo aquæ lapidem ponat, lapide relicto manum attrahit, quomodo deuenit lapis nescitur. Eadem ratione naturali fulminis radius poros vaginæ transit, ferrumque liquefacit, relicta integra vagina. Simili modo contingit in hac illusione, quæ magis noxia stigmata & vulnera infert. Huius opinionis primus iuuentor videtur fuisse Paracelsus in lib.

lib. de occulta philosophia, qui vult veneficas & sagas alicui per poros cutis cineres, pilos, plumas, piscium spinas & similes res noxias, line cutis apertione, in corpus inferre, per easque continuos cruciatus concitari, nec posse eximi huiusmodi materias maleficas per vulnus, aut incisionem. Hic auctor de curatione talium ridicula & plena superstitione docet, quare omittenda sunt. Quidam, alij medici iudicant in rei veritate nihil esse huiusmodi effectus, sed tantum præstigias & technas Dæmonis. Cosmas Philiarachus Pistoriensis Canonicus, & Theologus Florentinus, in lib. de officio Sacerdotis in 2. part. lib. 3. cap. 8. in primo præcepto Decalogi, putat aliquando huiusmodi res esse tantum illusiones, vt videantur, quæ verè non sunt, vel quod Dæmon aëris condensatione & coloratione faciat apparere illa: aliquando verò esse realia. Nam diabolus inuisibiliter illa stomacho infert, & inde visibiliter educit, non obstante quod sint ita magna: quia potest ad libitum ea diuidere, & reunire, & vbi opus fuerit, actiua naturalia ad id applicare, & hoc tanta celeritate, vt oculus diuisionem & compositionem discernere non possit, sed iudicet ita magna emitti, & quod oculus decipiatur, & non possit ratione velocitatis motus percipere rem, vt est. Adducit ad hanc materiam dictus Doctor exemplum apud Surium tomo 3. ex vita S. Petri Archiepiscopi Taran-

rasi. In castro S. Symphoriani Lugdunensis
 Ecclesiæ, erat vir fidelis, & religiosorum of-
 ficiosus, sedulusq; susceptor, & ad suum hospi-
 tium vim faciendo, pertraxit Abbatē magnæ
 conuersationis, & opinionis. Illi erat filia, quæ
 opera mulieris maleficæ, per nequitiam inui-
 dæ socrus, languore tabescebat desperato, nec
 viri sui præsentiam, nec aspectus vllatenus to-
 lerabat: mater, vt Sathanas Sathanam eijceret fa-
 mosum quendā maleficū accersuit, qui arbor-
 rum cortices contriuit, & pocula verbis & her-
 bis confecta dedit, & proprijs dentibus illius
 brachium momordit, quæ ab illo languore
 conualuit, sed interdū velut ex corde procede-
 re acus sentiens, cruciabatur atrociter, donec
 per morsurā brachij, quā nulla cicatrix obdu-
 xerat, acus educeret vis occulta, plures in hunc
 modū, quam triginta, per temporū interualla
 prodierant: Pater lachrymis filiæ infirmitatem
 Abbati exposuit, & ab eo auxiliū petijt. Ducta
 ad præsentia Abbatis, eadē hora sentiens acum,
 mulier gemebunda deplorat. iam peruenerat
 ad foramen: solitus iam præcesserat cruor, iam
 cæperat apparere, & accedens vnus ex fratribus
 laicis eidem Abbati deseruiens cruentam extra-
 xit. Orat Abbas, & locum vulneris tangens, in
 virtute fidei pollicetur, nec ferrum vltra, nec
 chalybem exinde processurum: Factum est, sed
 mutata materia est, malitia nec dum prorsus
 extincta: cæperunt lignei fudes paruuli pro
 fetreis

ferreis acubus egredi, & non omnes eiusdem magnitudinis, & crassitudinis, sexdecim intra annum, & paucos menses, ex mulieris lingua prodierunt. Adfuit demum S. Petrus Archiepiscopus Tarantasis, cui diuinitus seruabatur tantum miraculi plenitudo. Offeritur mulier missarum solemniam celebranti, sicut præceperat vespera præcedenti: Eadem hora septimum decimum lignum ex muliebri carne egreditur, quod sub oculis omnium sacrista extraxit: confitentem mulierem absoluit, sacram ei dedit Eucharistiam, & ab omni deinceps cuiuscumque materie progressu iubet esse securam. Hæc ibi. Materia huius puncti semper mihi visa est difficilis: tum quia multi dicunt constanti testimonio se huiusmodi educta sæpius vidisse, per incisionem, aut etiam aliam educationem: communis autem sensum experientia non semper falsa est, tum quia via ingerendi huiusmodi in corpus sine dolore, & tactu, & signo res mirabilis quædam apparet, & cognitum nobis nature cursum effugere. Quid tamen mihi sentiendum videatur paucis resolvam.

Præmitto in primis ex Theologia & philosophia, naturaliter non esse possibile corporum penetrationem. Quare miraculum maximum fuit, quod Christus clausis ianuis ad discipulos venit, ut ex Euangel. lectione Ioan. 20. constat, prout docent S. Greg. in hom. 26. in Euang. S. August. tract. 121. in Ioanné. S. Thom. 3. part.

q. 28. art. 2. & alij alibi. Quare cùm Diaboli potestatem excedat miracula facere, concedendum non est, quod eius operatione fiat penetratio corporum. His præmissis, sit

Prima Conclusio. Non est à ratione alienum, quod quandoq̃ huiusmodi res non sint naturales, sed generentur ex mala humorum dispositione, ad modum rerum naturalium, & conservata resoluantur in materiam liquidam, ut Grillandus cum prima opinione sentit.

Secunda Conclusio. Aliquando etiam ex causis naturalibus in homine nascuntur dura, quæ torsiones, dolores, & acutas infirmitates generant.

PATET de calculo & alijs rebus. Ad quod propositum probandum, multa ex medicis adferuntur à Ioanne VViero lib. d. cap. 16. Quare non est boni Christiani, omnes acutas internas, & longas infirmitates referre ad maleficia.

Tertia Conclusio. Secunda opinio à Grillando recitata etiam aliquando vera esse possit.

QVIA Diabolus tantæ est subtilitatis & potentia, quod possit illudere sensibus
astutia

astantium, & veras res velocissimè afferre, & apponere, motis prius doloribus & torsionibus in corpore, & membro infecto, quasi latent intus res naturales.

Quarta Conclusio. Quod huiusmodi dura immittantur per extensionem pororum, & pori iterum immixtis huiusmodi rebus duris occludantur, imaginarium est, & à naturali ratione alienum.

QVIA pori ita sunt à natura constituti, ut præter tenuissimum liquorem & sudorem nulla solida substantia egredi valeat, nec patiantur sine cutis & carnis scissione tantam extensionem, ut tam crassæ, duræ & solidæ materiæ immittantur, ut omnibus ratione utentibus ad sensum patet. Quantum ad illa, quæ adferuntur pro similibus, dissimilia potius sunt. Aqua enim est liquida, & diuiditur in omnem loci differentiam, & ad immissionem alterius solidi corporis statim cedit, & educto tali corpore iterum coadunatur. At alia ratio est corporis humani solidi: diuisum sine sensu & dolore non coniungitur. De ictu fulminis etiam alia ratio est: Quia, ut Physici tradunt, eius est naturæ, quod durum lædat, nullo apparente signo in molli. Sic quandoq; experientia cognoscimus in hominibus fieri, ut carne integra manente exterius, ossibus & ner-

uis interius contractis & contritis, fulminis i-
ctus hominem lædat. Ad hoc facit quod Isido-
rus lib. 13. Ethymolog. Seneca lib. 5. & 6. natu-
ralium quæstionum, & Plinius lib. 2. hist. nat.
& alij tradunt, quod fulmen talis sit naturæ,
quod oculis & bursis in nullo læsis, sed inte-
gris manentibus, suo tactu conflatur & consu-
mit pecunias, aut gladium in vagina liquefa-
cit, vagina intacta. Non enim fulmen eodem
modo omnem materiam lædit. Quæ enim ob
duritiam ei resistunt, vt lapis, ferrum, æs, & si-
milia, vehementius & fortius dissipat & conte-
rit: teneris, mollibus & rarioribus parcit. Hinc
contingit, vt dictum est, quod quando homi-
nem lædit, nihil vulneris exterius apparet,
contritis interius ossibus.

*Quinta Conclusio. Existimo non esse
negandum, aliquando res huiusmodi duras
in partibus corporis, Dæmonis potentia &
maleficorum opera includi.*

QVIA multorum hominum diligenti ocu-
lari inspectione compertum est, similes
materias è corporibus excisas & remissas esse. In
eis autem, quæ multis ad sensum patent, om-
nia ad deceptionem referre, quando clara
sunt testimonia etiam Doctorum, infirmus est
intellectus. Quia multa sunt, & fiunt, & non
est dubium ea esse, quæ tamen rectè non pos-
sunt

sunt cognosci, vt August. lib. 21. de Ciuit. cap. 5. docet.

Sexta Conclusio. *A ratione alienum esse non puto, Dæmonem subtilitate sua scientia, & virtute potentie posse immittere homini profundissimum somnum, & medijs naturalibus efficacissima operationis adimere sensum doloris, vt scissione carnem diuidat, & huiusmodi materias duras imponat, & iterum breuissimo tempore curet alijs naturalibus fortissimisq; remedijs nobis incognitis.*

SIQVIDEM & medici vel chyrurgi naturalibus & soporiferis herbis nonnunquam immittunt soporem, ad remouendum dolorem, quando aliquod membrum abscindere volunt. Dæmonis autem peritia insignis est, & potentia eius maior, quàm ab homine intelligatur. Nemo existimet, quod sine causa mille artifex dicatur. Nec quis admiratione capiatur, quod nullum signum talis incisionis appareat. Cùm cicatrix relinquatur, aut ob imperitiam medici, aut ob medicinæ debilem & tardam operationem, quæ omnia Dæmon supplere potest. Quare videmus, quod ceteris paribus præstantior Chyrurgus perfectius curet, & minorem cicatricem relinquat.

Huic

Huic Conclusioni congrua exempla ponit Nicolaus Remigius lib. 2. cap. 4. Quædam Margareta Ienina adiunctis sibi socijs, cum proprium filium odisset, inuecta est nocte à Dæmone in illius ædes, quæ erant in Sarbringen, ubi dormientem prius tamen unguento illinitum ad altius dormiendum, aggressæ simul sunt: sed cum aliud fato aliquo impeditæ efficere non potuissent, testam humi repertam lateri filij, cui nomen erat Iaquilinus, facto prius vulnere, quod tamen momento coalesceret, inseruerunt: unde etiam post multorum mensium vexationem videntibus multis erupit. Sennel Armentaria, quæ Dusæ in oppido Lotharingiæ pridie Calend. Octob. Anno 1586. mortis supplicium pertulit, confessa est, se in summum pedem cuiusdam Philippi Pistoris os è veruecina coxa, inseruisse: cum prius admota piscis spina vulnus fecisset, quod deinde callo obductum, ingentes diuturnosque dolores eidem peperit, ut ab eodem pistore etiam postea compertum est.

Septima Conclusio. *Puto dissimilem imponēdi rationem esse eorum, quæ immittuntur in carnosam corporis substantiam, & aliorum, quæ ad intestina & stomachum transeunt.*

RATIO

RATIO diuerſitatis eſt. Quia orificium, arteria, guttur & alia organa ad naturæ conſeruationem ordinata, ita ſunt cõſtituta, quod non dilatentur, aut comprimantur, niſi ad naturales ſuos effectus: Sẽſum autem fugit, quod tam dura, ſolida & crassa tranſeant tam anguſta foramina, ſine dolore perceptibili. Et ſi enim Dæmon ſua ſubtilitate corpus penetret, eiq; illabatur; non tamen poteſt mediantibus corporalibus rebus ita interius operari, ſicut exterius in carne, vbi facilius actiua paſſiuis coniunguntur. VVierus lib. 4. de præſtig. Demonum, cap. 9. vnum adfert exemplum ex Ioanne Langio, Illuſtriſſimorum Principum Palatinorum Rheni medico, lib. 1. Epist. 38. Quod contigit Anno Domini à Chriſti natiuitate 1539. in quodam Eiſtetenſis Epiſcopatus pago Fugelſtal. In hoc pago Vlricus Neuſſer agricola, cùm crudelibus dolorum tormentis circa alterum hypochondrium conficeretur, ſubitò clauum ferreum ſub illæſa cute manu apprehendit, quem Chirurgus illuc balneator nouacula exciderat: nec tamen ceſſarunt dolores, ſed indies magis in crudeſcebant. Quapropter cùm nec aliud doloris remedium fore miſer, quàm mortem ſuſpicaretur, arrepto cultello, ſibi guttur abſcidit. Itaq; dum tertio die ad ſepulchrum mortuus efferretur, aderant tum Eucharius Roſenbader ex VViefenburg, Noricorum oppido, ac Ioannes ab

ab Ettenstet balneator, qui astante magna hominum frequentia, de mortui agricolæ ventriculum inciderunt, in quo lignum teres & oblongum, quatuor ex chalybe cultros, partim acutos, partim instar ferræ dentatos, ac duo ferramenta aspera repererunt, quorum singula spitami longitudinem excedebant: aderat & capillorum instar globi inuolucrum. Sed quid potissimum hîc admiraberis? an quomodo tot & tanta ferramenta in ventriculi cavitare contineri potuerint: an qua arte sint ingesta? certà non alia, quàm Dæmonis astu & dolo. Hæc dictus auctor.

QVAESTIO VIII.

Quomodo malefici aut saga nocte ædes maleficiandi ingredi possunt, sine strepitu & rumore, ita ut non deprehendantur?

CONFESSIOIBVS maleficorum & sagarum didicimus, quod non rarò de nocte ædes intrant, infantes rapiunt, aut homines dormientes veneficijs inficiunt. Quæritur ergo qua ratione ita cautè ædes & cubicula clausa intrare valeant? Tractat aliquid de hac quæstione Grilland. lib. 2. de Sortilegijs q. 8.

Hîc in memoriam reuocandum est, quod in superiori tractatu insinuatum, de custodia & ducatu Angelorum. Sicut enim bonus
Ange

Angelus homini dux est in bonis, ita malus in malis. Dæmon enim magisterulus, qui suum clientem incitat ad nocendum homini, nocte dum homines dormiunt præcedit ad locum destinatum, fenestras, vel ianuas clausas etiam fortissimis seris aperit, & maleficos vel sagas intromittit, instruitque quomodo dormientem maleficio inficere debeant, imò etiam aliquando dormientibus remedijs soporiferis altiorem somnum imprimit, ad lectum dormientis ducit, ac lumen producit ut videant, cautè pannos discooperit, nec non etiam quandoq; suam operam impendit, ut potum veneficij ori, naribus, vel auribus infundant, vel corpus vnctione pestifera inungant. Reexpedita Dæmon fenestras, aut ianuas iterum recludit, quando malefici egressi sunt, ut antea repererant. Nisi enim opera Diaboli viderentur, incredibile videtur, quod intrantes ædes alienas, in quibus fortasse nunquam fuerunt nocturno tempore clausis ostijs & fenestris, ita tacitè ingrederentur, & egrederentur, nec aliquando depræhenderentur. Sic dicit Grillandus se audiuisset à duabus mulieribus maleficis, quas examinandas habuit.

Retulit idem Ioannes Cuno de Rouer, cuius maleficij longam seriem retulimus in prima parte superioris tractatus. Cum enim Anna mater sua & duæ aliæ sagæ conuenissent, ut de nocte virum quendam Zelosum persecutorem

cutorem

cutorem maleficorum maleficio conficerent. Magisterulus præcedens fenestras & ianuas aperuit. Ipse autem Ioannes Cuno pro comite à matre & alijs adductus fuit, vt candelam ardentem, quæ non naturalis, sed arte diabolica confecta erat, (ipso Ioanne Cunone proprijs scriptis sic distinguente) teneret. Venientibus autem eis in cameram maleficiandi in ciuitatem Treuirensis, cum maleficiadus pro more bonorum Christianorum se signo crucis & pijs exercitijs, antequam se quieti tradidisset, muniuisset, nihil efficere potuerunt, sed re infecta reclusis ianuis auolare debuerunt. Vir autem bonus, cui nocere voluerunt, adhuc viuit Dei gratia, & tam diu viuet, quam diu Deo placuerit. Mater dicti Ioannis Cunonis, cum & ipsa examinaretur super articulis propositis eodem modo confessa est, sicut filius in hoc puncto. Si quis autem miretur, quomodo tam quietè hæc fieri possint quod homines non excitentur. Respondeo quandoq; etiam homines euigilare, quando huiusmodi tentant facere, imò nonnunquã aliqui percipiunt, quando potionem infundere contendunt, & euigilant non sumpta sufficienti parte ad tollendam vitam, sed tãtum ad aliquorum membrorum debilitatem, vt exemplis doceri posset, si expediret. Qui autem talia magisteruli aut Martineti, siue mali ducis opera fieri miratur ita clanculum, vt homines semper non eo exci-

tentur: recogitet quomodo Apostolus Petrus *Actor. 12.*
 dormiens inter duos milites, vinctus duabus
 catenis, & adhibita custodia ante ostium carce-
 ris, ipsa nocte, cum eum iam producturus esset
 Herodes, à bono Angelo nemine resciscente
 eductus sit. Et ecce, ait scriptura, Angelus Do-
 mini affirit, & lumen refulsit in habitaculo:
 percussoque latere Petri, excitauit eum, dicens:
 Surge velociter. Et ceciderunt catenæ de mani-
 bus eius. Dixit autem Angelus ad Petrum: Præ-
 cingere, & calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et
 dicit illi. Circunda tibi vestimentum tuum,
 & sequere me. Et exiens sequebatur eum, &
 nesciebat, quia verum est, quod fiebat per An-
 gelum: existimabat autem se visum videre.
 Transeuntes autem primam & secundam cu-
 stodiam, venerunt ad portam ferream, quæ du-
 cit ad ciuitatem, quæ vltro aperta est eis. Et exe-
 untes processerunt vicum vnum, & continuo
 discessit Angelus ab eo. Et Petrus reuersus ad
 se dixit: Nunc scio verè, quia misit Dominus
 Angelum suum, & eripuit me de manu Hero-
 dis. Hic considerandum, quam secretò Ange-
 lus bonus Apostolum eduxerit, & aduertendu-
 dum, secundum naturalem potentiam nõ esse
 etiam difficile facere Martineto, quæ ei ascrip-
 simus, in nocturno ducatu sui clientis.

pp

QVAE

QVAESTIO. IX.

*An Magi & Malefici nostri etiam possint seminibus & arborum floribus, nocu-
menta inferre productione ranarum, mu-
rium, erucarum, locustarum, & similium be-
stiolarum?*

Ex confessione earum percipimus passim eas fateri, quod non raro huiusmodi operentur: proinde paucis huic quaestioni respondendum.

Prima Conclusio. *Certum est maleficos & magos mediante Demonis opera posse producere ranas, cyniphes, erucas, & similia animalia imperfecta.*

HAEC conclusio probatur ex scriptura Exod. 7. & 8. fecerunt malefici per incantationes suas ranas, & serpentes. At Cyniphes educere non potuerunt, non ob eorum impotentiam, sed quia aderat dominatio prohibetis per Spiritum S. ut ait D. Augustin. lib. 3. de Trinit. cap. 9. Vnde Scriptura inquit: *Digitus Dei est hic.* Atq; quantum ad hanc Conclusionem attinet eam communiter DD. Theologi recipiunt. D. Hieron. Lyran. Dionysius Carthusianus, & alij in cap. 8. Exod. August. in loc. cit.

cit. S. Thom. 1. part. q. 114. artic. 4. Alexander Alensis in 2. part. q. 43. memb. 2. Magist. in 2. d. 7. in fine. Bonavent. & alij ibidem. Guilhelm. Parisien. in lib. de vniuerso, part. 3. & alij communiter alibi. Ad eundem effectum facit Psalm. 77. Et dedit ærugini fructus eorum: & labores eorum locustæ. &c. Et deinde subiungit: immisiones per angelos malos. In quem Psalm. legendi D. Augustin. Cassiodor. & alij.

Secunda Conclusio. *Ad productionem talium bestiarum & animalium imperfectorum, Demon ex pacto cum mago & malefico tantum dispositiue concurrat per applicationem agentium naturalium.*

Hanc docet August. in d. lib. 3. de Trinit. cap. 8. & post eum S. Thom. Alens. Bonavent. & alij. Ait enim August. Non solum malos, sed nec bonos angelos fas est putari creatores, sed pro subtilitate sui sensus & corporis, semina rerum istarum nobis occultiora noverunt, & ea per congruas temperationes elementorum latenter spargunt, atq; ita gignendarum rerum, & accelerandorum incrementorum præbent occasiones.

Tertia Conclusio. *Huiusmodi animalia iam ad operationem Demonum producta*

Pp 2 ducta

ducta ex operatione sua natura nocumenta inferant segetibus, floribus arborum, aut fructibus adhuc teneris.

HVIVS Conclusionis sensus est, quod quidem productio huiusmodi bestiarum facta ope diabolica, sit præter communem naturæ cursum, & ita mirabilis quantum ad producentem, & mouentem agentia naturalia ad suum effectum, præsupposita tamen productione, quod quædam depascant olera, alia flores arborum, quædam folia, nonnulla etiam hominibus molestissima sint, id conuenit naturæ talium bestiarum. Hæc Conclusio factis probatur ex locis Scripturæ allegatis. Exod. 8. & Psal. 77. & DD. in eisdem locis. His accedit quod sicuti miracula non sunt multiplicanda sine necessitate: ita nec mirabilia censenda, quæ fieri communi cursu naturæ ratio conueniens suadet. Cùm enim huiusmodi animalia licet imperfectiora sint, quippe quæ ex putrefactione facillimè generantur, & quasi à casu, auctore Aristotele lib. 7. Metaphys. tex. 23. vitam habeant, indigent nutrimento aliquo, atque in id sibi conueniens ex natura indita feruntur. Ideo quando magi & malefici auxilio Dæmonis volunt hominum generi detrimenta inferre in seminibus aut fructibus arborum, demones concurrunt, Deo tamen permittente, ad productionem similium animalium in
 tanta

tanta copia, vt verifimiliter magna ex parte flores arborum, aut fructus adhuc teneros depascant, corrodant, mortificent & contaminent. Ex qua corruptione humano generi, ad cuius conseruationem fructus terræ & arborum necessarij sunt, damna maxima contingunt.

Quarta Conclusio. Possunt etiam magi & malefici auxilio malorum spirituum animalia imperfecta hinc inde in varijs locis conspersa congregare in uno loco & coaceruare.

HANC, in qua Theologum non puto posse dubitare, breuiter docet Nicolaus Remigius Serenissimi Ducis Lotharingiæ consiliarius lib. 1. Dæmonolatriæ cap. 21. Prodierrunt anno præterito 1595. huius Auctoris Dæmonolatriæ lib. 3. in quibus ex indicijs capitalibus nongentorum plusquam minus, qui propter sortilegij crimen intra annos quindecim in Lotharingia, vbi ipse est cognitor publicus, morte mulctati sunt, omnes effectus, quos maleficis & strigibus tribuimus; multarum confessionum exemplis ostendit atq; illustrat. Conclusionem hanc nunc paucis probamus. Atq; in primis ex communi & recepta Theologorum doctrina. Corpora hæc inferiora etiam angelis malis, quatum ad motum

localem obediunt (intellige semper, nisi Deus cui omnia subiecta sunt, impediatur.) Atque hanc propositionem post S. Augustin. lib. 3. de Trinitate cap. 8. & 9. tradunt S. Thom. 1. par. q. 110. art. 3. & lib. 3. contra gentiles, cap. 103. S. Bonavent. Palud. Richard. & alij cum Magistro in 2. d. 7. Syluest. in verb. Maleficium. q. 2. Franciscus Victoria in relect. de arte magica, à nu. 32. Benedict. Pererius lib. 1. de magia, cap. 6. & alij alibi. Vnde citissimè & celerrimè propter magnam potentiam & virtutem possunt corpora de loco ad locum transportare. Hinc sicut res alias alibi factas Demones celerrimè ad magorum aliquando ostentationem ex locis etiam late distantibus possunt asportare: Sic quoque valent animalia imperfecta & minutiora in diuersis locis via naturali enata, coaceruare, & in locum destinatum mouendo cōgregare. Qui enim homines mouendo celerrimè ex diuersis locis in vnum locū potest coadunare: quid impedit, quo minus erucas, limaces, locustas & similes bestiolas in vnum locum cogat? Atque hoc modo fieri potuit, quod aliquando memini relatum, quosdam ex nostris maleficis confessos, quod habuissent tempore quodam autumnii vas plenum limacibus paruis ad perdendum semina frugum. Dæmoni enim minimè difficile est paruo tempore colligere, & vno loco includere magnum cumulum, & quasi infinitum numerum minutio-

nutiorum bestiolarum. Nicolaus Remigius refert exempla ex procelibus & indicijs in hunc modum. Alexia Violæa in agro Tentræo Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio refert se, postquam bachantium more hac atque illac vnâ cum æqualibus multum discurrisset, solitam in aëre spargere minutum quendam puluerem, ad id sibi idcirco à Dæmone concessum: vnde erucæ, bruchi, locustæ, atque id genus pestes satorum adeo densæ nascerentur, vt ijs agri ilicò vnde quaque contaminarentur. Apra Hoselotia, Alexia Drigæa, Odilla Boncuriana, & Rosa Gerardina memorant se simili facto ingentem murium copiam non semel in agris excitauisse, qui ilicò in terram se abderent, corro dendis ortarum frugum germinibus: Et post quædam subdit: Quemadmodum nostra ætate visus est Nanceij Comes quidam è Germania vniuersas cubiculi muscas circa infixum in parietem pugiunculum congregans, non aliter atque apes in fuga verberis instar è ramo pendere solent. Et alius è tota vicinitate, ac confinio excitos angues in ignem Magico circulo conclusum inducēs, ac cùm ex ijs quæ corpore immanior erat, in illum ingredi detrectaret: coacta est tamen repetito idētidem carmine id facere, ac se cum cæteris in obiectum ignem dedere & prouoluerē. Hæc ille. Ex his nō est difficile colligere,

qua ratione quidam incantatores aliquando in alicuius ædes, cui malè volunt, maximum glirium, aut murium numerum cogant; ut frumenta consumant, & alias molestias inferant. Non enim in verbis, aut signis est aliqua virtus coactiua, sed Dæmon ex pacto ad prolationem verborum & applicationem signorum operatur ad coadunationem murium, & glirium in tali loco, quem incantator & magus præfigit. Cùm hîc mentionem fecerimus, dæmonem per motum localem variâ operari, dubium occurrit hoc loco soluendum, ut cõstet, an superstitio sit credere, vel aliquid veritatis obtineat opinio illa, tam quorundam incantatorum & magorum, quàm etiam multorum venatorum, qui existimant incantationibus impediri posse capturam ferarum. Ad quod dubium respondetur affirmatiuè, fieri posse ut impediatur captura ferarum incantatione & arte magica. Ut hoc melius intelligatur, recolendum quod feræ aut canibus capiuntur, quemadmodum ut plurimum lepores multi capiunt: & tunc impedimentum potest fieri à Dæmone ex parte canum insequentium leporem, quos in cursu potest impedire, vel in apprehensione: aut etiam leporem velocius potest impellere, & motu locali transferre, ita ut canes effugiat. Si autem feræ retibus sint capiendæ, his modis aut similibus impedimentum opponitur. Aut ante retia potest se
in cor-

in corpore assumpto ponere, vt feram ante-
uertat, vel ad eundem finem imprimere illu-
sionem phantasmati feræ, vt apprehendat ho-
minem, vel canem sibi aduersantem. Aut de-
niq; transferendo per motum localem feram,
ne retia attingat: vel eadem etiam retia inuisi-
bilitate eleuando, vt pateat securus transitus.
Cum enim Dæmon sit mille artifex, non de-
sunt illi modi, quibus hominum commodis
aduersetur, & suorum clientum, scilicet incan-
tatorum & magorum causam promoueat: Si-
quidem incantatores omnem fiduciam collo-
cant in suis incantationibus & signis magicis
in ordine ad præstandum impedimenta cap-
turæ ferarum, ita & ipse ex pacto tacito, si non
quandoq; etiam expresso, concurrat tanquam
fidelis cooperatores ad impediendum, vt au-
geat rerum vanam confidentiam, & suam fal-
laciem fidem confirmet.

LEX V.

*Nemo Auruspicem consulat, aut Ma-
thematicum: Nemo Ariolum: Augurum
& Vatum praua confessio conticescat, Chal-
dei & Magi, & ceteri, quos maleficos obfa-
cinorum magnitudinem vulgus appellat,
nec ad hanc partem aliquid moliantur. Si-
leat omnibus perpetuò diuinandi curiositas:*

Pp 5 Ete-